

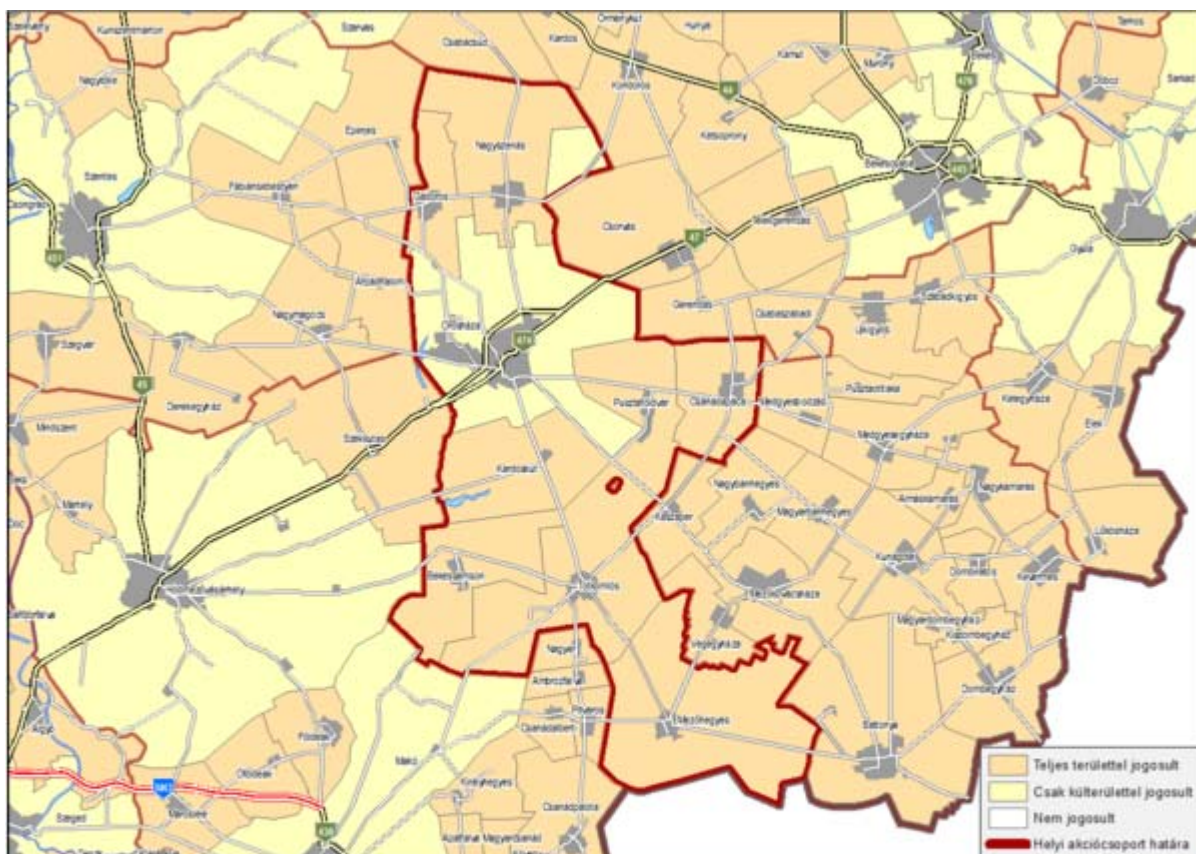
Tartalom

Vezetői összefoglaló	3
1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása a Vidékfejlesztési Program és az EU2020 céljaihoz	4
2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata	7
3. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása.....	10
4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése	15
4.1 Helyzetfeltárás.....	15
4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések	28
4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások	30
4.4 SWOT	32
4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása	33
5. Horizontális célok	34
5.1 Esélyegyenlőség.....	34
5.2 Fenntarthatóság	34
6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása.....	35
7. A stratégia beavatkozási logikája	35
7.1 A stratégia jövőképe.....	35
7.2 A stratégia célhierarchiája	35
8. Cselekvési terv.....	36
8.1 Az intézkedések leírása.....	36
8.2 Együttműködések.....	46
8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei.....	46
8.4. Kommunikációs terv	48
8.5. Monitoring és értékelési terv	49
9. Indikatív pénzügyi terv	50

Ábrajegyzék

1. ábra: Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (1000 Ft)	13
2. ábra: Egy lakosra jutó iparűzési adó (1000 Ft)-2000-ig	14
3. ábra: Szántóterületek aranykorona értéke	14
4. ábra: Regisztrált őstermelők száma (fő).....	15
5. ábra: Idő szerinti optimalizálás estén a leggyorsabb út hossza percben megyeszékhelyig (perc) ...	16

6. ábra: Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza percben autópálya csomópontig (perc)	17
7. ábra: A komfort, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (%) 2011	17
8. ábra: Közcsonna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)	18
9. ábra: Közüemi ivóvízvezeték - hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)	18
10. ábra: Háztartási gázfogyasztók száma (fő) száz lakásra	19
11. ábra: Átlagos éves csapadékösszeg az 1971-2000 közötti időszak alapján	19
12. ábra: Évi átlagos napfénytartam (óra) Magyarországon az 1971-2000 közötti időszak alapján	20
13. ábra: Legfeljebb általános iskola 8.osztályát végzett 7 éves és idősebb aránya (%) 2011.....	21
14. ábra: Legalább érettségizett 18 éves és idősebb népesség aránya (%) 2011	21
15. ábra: Felsőfokú végzettségű 25 éves és idősebb aránya (%) 2011	22
16. ábra: Regisztrált munkanélküliek száma (fő)	22
17. ábra: Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft).....	23
18. ábra: Száz lakosra jutó adófizetők száma (fő)	23
19. ábra: A regisztrált bűncselekmények száma, ezer lakosra (db)	24
20. ábra: A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya (%) 2011.....	24
21. ábra: 1-9 fős működő társas vállalkozások száma (db) (2011-től GFO 11 szerint).....	25
22. ábra: 10-49 fős működő társas vállalkozások száma (db) (2001-től GFO 11 szerint)	25
23. ábra: 50-249 fős működő társas vállalkozások száma (db) 2011-től GFO 11 szerint.....	25
24. ábra: 250-x fős működő társas vállalkozások száma (db) 2011-től GFO 11 szerint	26
25. ábra: Egy lakosra jutó jegyzett tőke (1000 Ft).....	26
26. ábra: Működő egyéni vállalkozások száma (fő).....	27
27. ábra: Működő vállalkozások száma ezer lakosra (db) 2011-től	28



A Helyi Akciócsoport területe: 872.59 km²

Teljes területtel jogosult települések száma: 8 db

Külterülettel jogosult települések száma: 1 db

A támogatásra jogosult lakónépesség: 29072 fő

Vezetői összefoglaló

Az Akciócsoportunk az ország délkeleti részén, Békés megyében található, annak déli/nyugati részén helyezkedik el. A kilenc településből 8 az orosházi járás, egy a komplex programmal fejlesztendő mezőkovácsházi kistérség része.

A térség agrár orientáltságú, a lakosságszáma csökkenő, elöregedő, a fiatalok elvándorolnak a térségből, a beruházások szintje alacsony.

A térségi gazdasági szereplők megerősítése érdekében a rendelkezésre álló LEADER forrásokat kisebb értékűen, széles körben, magvető jelleggel kívánjuk felhasználni, az alábbi intézkedésekre:

	Intézkedések (beavatkozási területek)	Melyik specifikus cél(ok)hoz járul hozzá ¹					
		allokált forrás (m FT)	Tervezett nyertesek száma vállalkozói szektor	Tervezett nyertesek száma önkormányzati szektor	Tervezett nyertesek száma civil szektor	Tervezett nyertesek száma összesen	A támogatott projektek által létrehozott új munkahelyek száma
1.	Háztáji kertészetek, állattartók támogatása	60	120			120	0
2.	Helyi nem mezőgazdasági termékek előállításának támogatása, hozzáadott érték növelése, innováció támogatása	80	30			30	0
3.	Helyi szükségleteket kielégítő vállalkozások támogatása, a szolgáltatáshányok megelőzése érdekében	40	140			140	0
4.	Civil szervezetek, önkormányzatok kísértékű beruházásainak a támogatása	20		9	61	70	0
5.	Példamutató társadalmi tevékenységek támogatása	40			20	20	0
6.	Kisléptékű turisztika fejlesztések	69,4	20	10	8	38	0
	Összesen	309,4	330	19	89	418	0

A HFS operatív megvalósítása a tótkomlói székhellyel működő munkaszervezet feladata lesz, három fővel működve feladata még térségi, más OP-kból finanszírozott projektek generálása.

¹ Egy intézkedés több célhoz is hozzájárulhat. Jelölje X-szel!

1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása a Vidékfejlesztési Program és az EU2020 céljaihoz

Az EU2020 stratégia az alábbi öt célt fogalmazta meg, 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell az alábbi öt célt:

	Közvetlen kapcsolódás	Közvetett kapcsolódás
1. Foglalkoztatás Biztosítani kell, hogy a 20–64 évesek körében a foglalkoztatottság aránya elérje a 75%-ot.	elsősorban a gazdasági szereplőket támogatjuk, így hozzájárulunk a foglalkoztatás javításához	Munkaszervezet projektgeneráló/animáló feladatvégzése
2. K+F Az Európai Unió GDP-jének 3%-át a kutatásba és a fejlesztésbe kell fektetni.		
3. Éghajlatvédelem és fenntartható energiagazdálkodás Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását 20%-kal csökkenteni kell az 1990-es szinthez képest (vagy akár 30%-kal, ha adottak az ehhez szükséges feltételek). A megújuló energiaforrások arányát 20%-ra kell növelni. Az energiahatékonyságot 20%-kal kell javítani.		Az új, energiatakarékos berendezések megvásárlásának támogatásával, hatékonyabb termeszéstechnológiák és öntözéstechnológiák támogatása
4. Oktatás A korai iskolaelhagyók arányát 10% alá kell csökkenteni. El kell érni, hogy a 30 és 34 év közötti uniós lakosok legalább 40%-a felsőfokú végzettséggel rendelkezzen		a családok jövedelemszerzési képességének fokozása. Munkaszervezet projektgeneráló/animáló feladatvégzése. EFOP 1.7 pályázat megvalósítása
5. Küzdelem a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen Legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.	A gazdasági szereplők és civil szervezetek támogatásával a szegénység és a kirekesztés elleni harcot segítjük. EFOP 1.7 pályázat megvalósítása	

Az EU2020 alapján elkészített Partnerségi Megállapodás 11 tematikus célt fogalmazott meg:

	<i>Közvetlen kapcsolódás</i>	<i>Közvetett kapcsolódás</i>
EU TEMATIKUS CÉL 1: A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése		Munkaszervezet projektgeneráló/animáló feladatvégzése
EU TEMATIKUS CÉL 2: Az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés, azok használatának és minőségének javítása		Intézkedéseknél az informatikai eszközök beszerzésének lehetővé tétele (ésszerű mértékben). Munkaszervezet projektgeneráló/animáló feladatvégzése
EU TEMATIKUS CÉL 3: A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA keretében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA keretében) versenyképességének javítása	Fejlesztési források őstermelők és mikrovállalkozások irányába terelése, fejlesztési elképzeléseik támogatása. Munkaszervezet projektgeneráló/animáló feladatvégzése	
EU TEMATIKUS CÉL 4: Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban		<i>Beszerzéseknél energiahatékony berendezések vásárlása, megújuló energiát hasznosító technológiák beszerzésének támogatása</i>
EU TEMATIKUS CÉL 5: Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és –kezelés előmozdítása	Munkaszervezet projektgeneráló/animáló feladatvégzése	<i>Őstermelőknek klímaváltozás miatt kiszámíthatatlan időjárás elleni védekezésül kertészeti fóliák létesítésének támogatása</i>
EU TEMATIKUS CÉL 6: A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása		<i>Beszerzéseknél energiahatékony berendezések vásárlása, megújuló energiát hasznosító technológiák beszerzésének támogatása</i>
EU TEMATIKUS CÉL 7: A fenntartható közlekedés előmozdítása és a szűk keresztmetszetek megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban		
EU TEMATIKUS CÉL 8: A fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása	Munkaszervezet projektgeneráló/animáló feladatvégzése	<i>EFOP 1.7 pályázat megvalósítása</i>
EU TEMATIKUS CÉL 9: A társadalmi együttműködés erősítése és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem	<i>Meglévő alacsony számú és csökkenő számú munkahelyek megőrzése, civil szervezetek támogatása, családok jövedelemszerzési képességének</i>	

	<i>fokozása. EFOP 1.7 pályázat megvalósítása</i>	
EU TEMATIKUS CÉL 10: Az oktatásba és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében		<i>családi jövedelemszerzési képesség fokozása. EFOP 1.7 pályázat megvalósítása</i>
EU TEMATIKUS CÉL 11: A hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és a hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulása		

A LEADER program a 6. prioritáson belül valósul meg, ugyanakkor a HFS megvalósításával hozzájárul a többi prioritás megvalósításához is.

1. A tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben
2. . A mezőgazdasági üzemek életképességének javítása és a versenyképesség fokozása valamennyi régióban és a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa esetében, valamint az innovatív gazdálkodási technológiák és a fenntartható erdőgazdálkodás előmozdítása
3. Az élelmiszerlánc szervezésének – többek között a mezőgazdasági termékek feldolgozásának és forgalmazásának, az állatjóllétnek és a mezőgazdaság terén alkalmazott kockázatkezelésnek – az előmozdítása
4. A mezőgazdasággal és az erdészettel kapcsolatos ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása
5. Az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, valamint a karbonszegény és az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszeripari és az erdészeti ágazatban
6. A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben

2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

1. A stratégia megalkotásának folyamata 2015 év őszén kezdődött, amikor az MNVH támogatásával fórunsorozatot szerveztünk minden településen, és elkészítettük az egyesületi honlapot. Az egyesületi honlapon azóta is gyűjtöttük a fejlesztési elképzeléseket.

A stratégia elkészítése során –új Helyi Akciócsoporti cím várományosként- aktívan konzultáltunk a szomszédos Kertészek Földje Akciócsoport Egyesülettel, figyelembe vettük a 2009, 2011 és 2013 évi LEADER intézkedéseik tapasztalatait.

A stratégia megalkotása során tanulmányoztuk a Vidékfejlesztési Programot, az Emberi Erőforrásfejlesztési Operatív Programot (EFOP), a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programot (TOP) és a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programot (GINOP).

A stratégiakészítés második nagy mérföldköveként fórunsorozatot folytattunk le 2016 januárjában, minden érintett településen tájékoztatva az önkormányzatokat, civil szervezeteket, vállalkozásokat mind a VP-ről, mind a LEADER-ről, és vártuk véleményeiket, észrevételeiket.

A fórumokat meghirdettük az Egyesület weboldalán is, az előadások anyagát pedig elhelyeztük a honlapunkon.

Az egyesület közgyűlése dönt a HFS tervezetről, illetve a végleges HFS-ről is, így ott minden tag elmondhatja véleményét, javaslatokkal élhet. Az egyesülethez bárki csatlakozhat, két tag ajánlásával.

2. A sikeres tervezés érdekében az alábbi eszközöket használtuk fel:

- projektgyűjtő adatlap
- fórumok
- elnökségi ülés
- közgyűlés
- múltbéli tapasztalat
- pályázati rendszer megismerése

A hátrányos helyzetű csoportok bevonása a tervezésben delegálás elvén történt, az egyesületben tagok önkormányzatok, egyházak, akik munkásságukon és személyes kapcsolatrendszerükön keresztül érvényesítették a hátrányos helyzetűek érdekeit.

A hátrányos helyzetűek bevonása érdekében külön fórumot szerveztünk Orosházán, ahová a nagycsaládos egyesületeket, nyugdíjas egyesületeket és kisebbségi önkormányzatokat hívtuk meg.

3. A tervezést elsősorban az egyesület alelnöke fogta össze, aki támaszkodott a Kertészek Földje Akciócsoport Egyesület tapasztalataira, szakértőire.

Az alelnöknek komoly pénzügyi és önkormányzati tapasztalata van, a bevont szakértők szakmai munkásságukban a korábbi LEADER program megvalósítása mellett találhatunk EMVA, TÁMOP, GINOP, NEA projekteket is.

Korábbi tapasztalatuk alapján összeállították a HFS analitikus részét, majd az elnökség döntését és jóváhagyását követően fórunsorozatban minden településen ismertették terveinket, a források felhasználásának vonatkozásában.

A visszajelzések alapján a HFS-t átstrukturáltuk, átformáztuk, az így elkészült HFS előzetes verzióját az Irányító Hatóságnak leadtuk. A visszajelzések alapján a stratégia még módosul, a végleges formátumát várhatóan 2016. április végén nyeri el.

4. A fórunsorozaton kaptuk a legtöbb inputot és visszajelzést. A fórumon megjelentek örömmel vették a stratégia fő fókuszát, miszerint a kis helyi szereplőket erősítjük meg, hogy az országos operatív programokon el tudjanak indulni.

A visszajelzések alapvetően a támogatható tevékenységekre, eszközökre vonatkoztak, és a pályázati alapfeltételekre.

A fórumon kapott visszajelzések alapján a kertészeti, állattartó őstermelőket támogató intézkedéseknél bekerült támogatható tevékenységként az új kertészeti fóliák létesítése, a kisméretű gyümölcsösök telepítése, és hogy ezen tevékenységek új tevékenységként is támogathatók. Szintén a fórumok eredménye, hogy a 2016 évi területalapú kérelemmel is alátámasztható a kertészeti tevékenység.

A fórumokon felmerült igény, hogy az önkormányzatok tudjanak pályázni kertészeti tevékenységük fejlesztésére, és egyéb vállalkozói tevékenységük fejlesztésére. Ezen kérések, mivel vállalkozói tevékenységhez kötődnek, akceptálhatók, annyi kikötéssel, hogy a vállalkozókra meghatározott támogatási intenzitás a mérvadó az önkormányzatok számára is.

5.

Esemény megnevezése	Időpont	Helyszín	Létszám	Rövid összefoglaló
<i>HFS és Vidékfejlesztési Program pályázataival kapcsolatos tájékoztató fórum</i>	2016.01.20.	Orosháza	6 fő	A HFS tervezett intézkedések bemutatás és a VP releváns felhívásainak ismertetése. Kérdések-válaszok, észrevételek.
<i>HFS és Vidékfejlesztési Program pályázataival kapcsolatos tájékoztató fórum</i>	2016.01.20.	Nagyszénás	3 fő	A HFS tervezett intézkedések bemutatás és a VP releváns felhívásainak ismertetése. Kérdések-válaszok, észrevételek.
<i>HFS és Vidékfejlesztési Program pályázataival kapcsolatos tájékoztató fórum</i>	2016.01.20.	Gádosoros	6 fő	A HFS tervezett intézkedések bemutatás és a VP releváns felhívásainak ismertetése. Kérdések-válaszok, észrevételek.
<i>HFS és Vidékfejlesztési Program pályázataival kapcsolatos tájékoztató fórum</i>	2016.01.21.	Mezőhegyes	9 fő	A HFS tervezett intézkedések bemutatás és a VP releváns felhívásainak ismertetése. Kérdések-válaszok, észrevételek.
<i>HFS és Vidékfejlesztési Program pályázataival kapcsolatos tájékoztató fórum</i>	2016.01.21.	Tótkomlós	13 fő	A HFS tervezett intézkedések bemutatás és a VP releváns felhívásainak ismertetése. Kérdések-válaszok, észrevételek.
<i>HFS és Vidékfejlesztési Program pályázataival kapcsolatos tájékoztató fórum</i>	2016.01.21.	Békéssámsón	6 fő	A HFS tervezett intézkedések bemutatás és a VP releváns felhívásainak ismertetése. Kérdések-válaszok, észrevételek.
<i>HFS és Vidékfejlesztési Program pályázataival kapcsolatos tájékoztató fórum</i>	2016.01.22.	Kardoskút	3 fő	A HFS tervezett intézkedések bemutatás és a VP releváns felhívásainak ismertetése. Kérdések-válaszok, észrevételek.
<i>HFS és Vidékfejlesztési Program pályázataival kapcsolatos tájékoztató fórum</i>	2016.01.22.	Pusztaföldvár	9 fő	A HFS tervezett intézkedések bemutatás és a VP releváns felhívásainak ismertetése. Kérdések-válaszok, észrevételek.
<i>HFS és Vidékfejlesztési Program pályázataival kapcsolatos tájékoztató fórum</i>	2016.01.22.	Csanádapáca	2 fő	A HFS tervezett intézkedések bemutatás és a VP releváns felhívásainak ismertetése. Kérdések-válaszok, észrevételek.
<i>HFS és Vidékfejlesztési Program pályázataival kapcsolatos tájékoztató fórum</i>	2016.01.25.	Orosháza	2 fő	A HFS tervezett intézkedések bemutatás és a VP releváns felhívásainak ismertetése hátrányos helyzetű csoportok számára. Kérdések-válaszok, észrevételek.

Az egyesület tagjai között található egyház, települési önkormányzatok, hátrányos helyzetűekkel foglalkozó egyesületek is. A társadalmi kirekesztődéssel veszélyeztetett csoportok aktív bevonása érdekében külön fórumot szerveztünk, amelyre az összes, az akciócsoporthoz tartozó területén működő releváns szereplőt meghívtunk:

- nemzetiségi önkormányzatok
- nagycsaládos egyesületek
- mozgáskorlátozottak egyesülete
- nyugdíjas egyesületek
- egyházi képviselők

A külön fórumon csak egy szereplő jelent meg, aki nyugtázta, hogy ő is fog tudni támogatást igénybe venni. Elmondható, hogy a kirekesztődéssel fenyegetett csoportokat tömörítő aktív helyi szereplők a települési fórumokat részesítették előnyben, a külön számukra szervezett fórumra már nem tudtak/akartak eljönni.

3. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

A Jövő Építők Turisztikai Desztinációs Menedzsment Közhasznú Egyesület Békés megyében, a megye nyugati/délnyugati részén található. 9 települést fog össze, legjelentősebb városai Orosháza (mely külterülettel érintett a LEADER programban), Mezőhegyes, Tótkomlós és Nagyszénás. A települések közül 8 az orosházi járásban (kistérségben) található, amely kedvezményezett járásnak minősül. Mezőhegyes -mely az Akciócsoport Orosházával számított lakosságának 9,25%-át, a jogosult területen élők 19%-át adja- a mezőkovácsházi járás része, amely komplex programmal fejlesztendő járásnak minősül.

A térség lakossága az alábbiak szerint alakult 2013-ig:

Időszak	Békéssámsón	Tótkomlós	Orosháza	Nagyszénás	Pusztaföldvár	Csanádapáca	Kardoskút	Gádosoros	Mezőhegyes
2000. év	2731	6941	32753	5868	2071	2932	998	4281	6000
2001. év	2706	6892	32483	5889	2051	2914	999	4270	6000
2002. év	2686	6836	32247	5815	2031	2916	987	4266	6000
2003. év	2678	6760	31927	5773	2028	2926	974	4247	6000
2004. év	2682	6739	31688	5687	1989	2918	982	4268	6000
2005. év	2663	6703	31554	5636	1993	2914	981	4272	6000
2006. év	2605	6639	31271	5558	1949	2873	963	4187	6000
2007. év	2584	6527	31034	5499	1937	2847	950	4130	5000

2008. év	2557	6449	30816	5425	1931	2801	940	4115	5
2009. év	2533	6390	30494	5367	1916	2797	929	4088	5
2010. év	2518	6321	30240	5312	1920	2779	921	4036	5
2011. év	2514	6257	29973	5274	1895	2750	915	3974	5
2012. év	2509	6195	29777	5227	1846	2697	908	3931	5
2013. év	2519	6133	29584	5209	1783	2689	906	3888	5

Mint látható, a lakosságszám a 2000 évi 66 856 fő 2013 évre 59 597 főre csökkent, amely igen jelentős, 10 %-os csökkenés! A csökkenés értéke megfelel azzal, mintha a legnagyobb település, Tótkomlós TELJES lakossága hirtelen eltűnne!

A lakosságszám csökkenés mellett az előregedés is megfigyelhető, az alábbi táblázat bemutatja a 18-59 év közötti (aktív korú) lakosság arányát:

Békéssámszon	Tótkomlós	Orosháza	Nagyszénás	Pusztaföldvár	Csanádapáca	Kardoskút	Gádosor	Mezőhegyes	Gerendás	Összesen	Békés megye
54,60%	56,46%	60,82%	56,99%	56,59%	54,47%	59,12%	56,30%	58,58%	54,13%	58,67%	58,59%
54,66%	56,69%	60,68%	57,00%	56,75%	55,11%	59,86%	56,53%	58,37%	54,09%	58,66%	58,70%
54,88%	56,71%	60,42%	57,09%	56,57%	55,25%	59,47%	56,24%	58,01%	53,74%	58,48%	58,69%
55,34%	56,94%	60,25%	57,39%	56,46%	55,43%	59,55%	56,35%	58,02%	54,27%	58,49%	58,75%
55,33%	57,28%	60,26%	57,43%	57,37%	55,79%	58,86%	55,67%	57,95%	54,03%	58,51%	58,83%
55,46%	57,88%	60,25%	57,88%	58,10%	56,52%	59,33%	56,04%	58,21%	54,65%	58,75%	59,13%
55,97%	58,02%	60,22%	58,11%	58,70%	57,22%	60,64%	56,48%	58,12%	54,45%	58,87%	59,26%
56,73%	57,99%	59,98%	58,39%	58,23%	57,15%	60,11%	56,76%	57,91%	54,95%	58,80%	59,24%
56,79%	57,79%	59,48%	58,25%	57,02%	57,34%	59,89%	57,21%	57,68%	54,24%	58,48%	59,12%
57,36%	57,98%	59,11%	57,91%	56,68%	57,28%	60,60%	57,34%	57,56%	54,72%	58,31%	59,00%
57,66%	57,87%	58,66%	57,76%	56,30%	57,07%	60,91%	57,06%	57,75%	54,91%	58,07%	58,84%
58,47%	58,19%	58,41%	57,66%	55,41%	57,20%	60,77%	56,67%	58,11%	55,69%	58,01%	58,77%
59,39%	57,93%	58,32%	57,28%	55,15%	57,43%	60,90%	56,63%	58,14%	55,99%	57,96%	58,66%
59,35%	57,72%	57,94%	57,34%	55,92%	56,79%	60,15%	56,87%	58,03%	55,03%	57,72%	58,38%

Mint látható, az akciócsoport területén az aktív korú lakosság aránya kicsit a megyei átlag alatt van, egyes településeknél (Pusztaföldvár, Gádos, Csanádapáca) nagyobb különbség tapasztalható.

1. Az akciócsoport területe koherens földrajzi, társadalmi és gazdasági egységet képez. A csoport területe 2007-2013-as EU-s támogatási időszakban a Hajdúvölgy-Körösmente Térség Fejlődéséért Közhasznú Egyesület része volt, annyi kiegészítéssel, hogy Orosháza város külterületével sem volt jogosult település.

Az orosházi kistérség településeinek kistérségi társulási formában zajló közös munkájának szakmai és történelmi hagyományai vannak, az együttműködést segíti, hogy 8 település önkormányzati vezetője az orosházi kistérség társulásában havi szinten találkozik egymással. A vállalkozások, civil szervezetek is együttműködnek egymással.

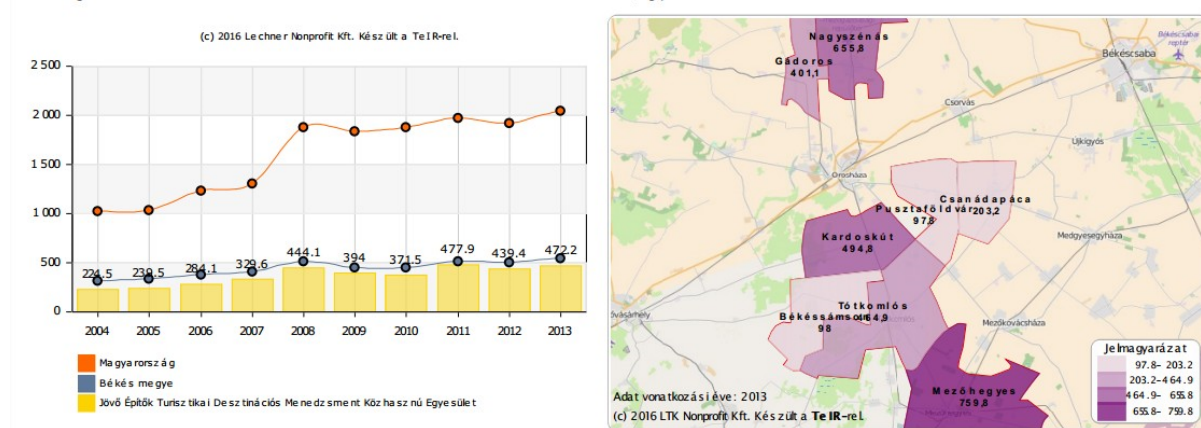
Az akciócsoporti terület alapvetően agrár irányultságú (külön kiemelendő Mezőhegyes városa állami ménesbirtoka), Orosháza belterületén ugyanakkor jelentős ipari teljesítményről beszélhetünk, elsősorban az üveggyártás, illetve a víziszárnyas feldolgozás emelhető ki. Orosháza belterületén fontos kiemelni Orosháza-Gyopárosfürdőt, mely országosan is elismert gyógyfürdő és szálláshely.

Ennek is köszönhetően, a térségben a hozzáadott-érték teremtő képesség megközelíti a megyei átlagot – bár az országos átlagtól messze elmarad!

1. ábra: Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (1000 Ft)

Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (1000 Ft)

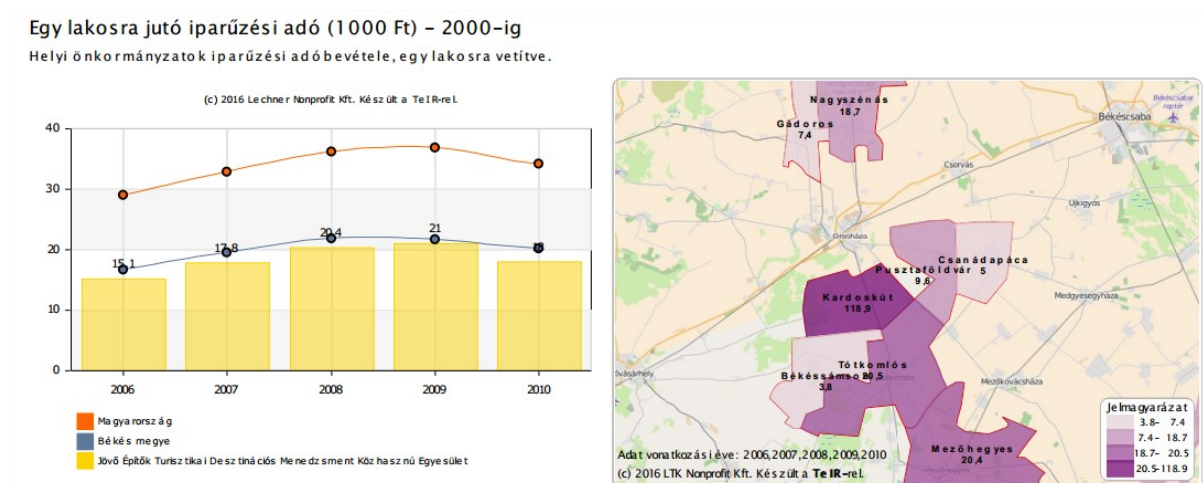
Társasági adóbevallásra kötelezett vállalkozások bruttó hozzáadott értéke, egy lakosra vetítve.



Forrás: TEIR

Nagyrészt az elfogadható hozzáadott érték teremtő képességnek betudhatóan, a helyi önkormányzatok az egyik legfontosabb bevételi forrása, az iparűzési adó értéke is eléri a megyei átlagot (Kardoskút értéke a helyi MOL-telep miatt kimagaslik) - melyet az egy főre jutó iparűzési adóbevétel szemléltet:

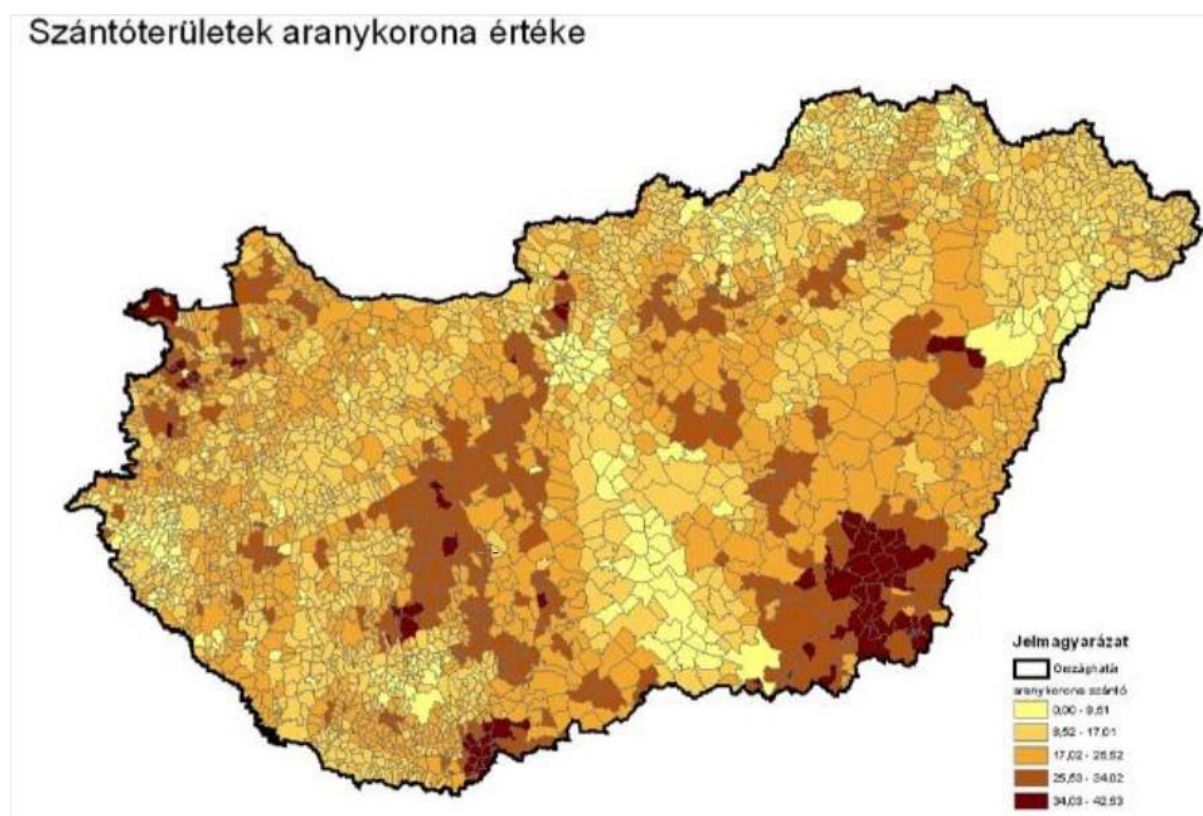
2. ábra: Egy lakosra jutó iparűzési adó (1000 Ft)-2000-ig



Forrás: TEIR

A mezőgazdasági adottságok országos szinten is kiválóak, a magas aranykorona értékű földeken mind a szántóföldi gazdálkodás, mind a kertészeti tevékenység jelentősnek mondható.

3. ábra: Szántóterületek aranykorona értéke



Forrás: VP 36. oldal

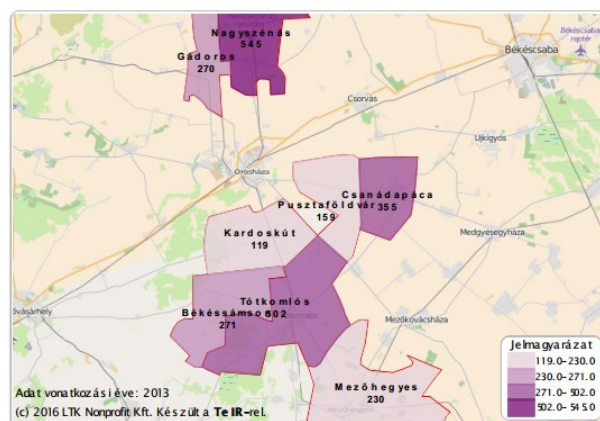
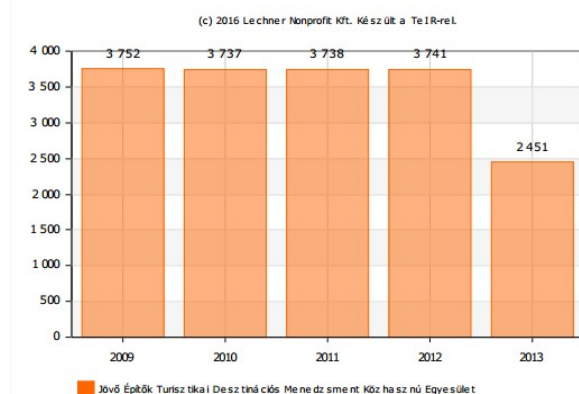
A térségben elsődleges a szántóföldi gazdálkodás (búza, kukorica, napraforgó termelés), de jelentős mennyiségben állítanak elő a helyi gazdák járható földeken paprikát, sárgadinnyét, karalábét, karfiolt is. A térségben az állattartás is jelentős, találhatunk csirke, sertés és szarvasmarha telepeket, de kiegészítő jelleggel nyulat, vaddisznót, fürjet és struccot is tartanak egyes őstermelők. A méhészek száma is magas.

Ugyanakkor ijesztő adat, hogy a regisztrált őstermelők száma 2012-ről 2013-ra drasztikusan lecsökkent, amely az agrárgazdaság hosszú távú fenntarthatóságát veszélyezteti!

4. ábra: Regisztrált őstermelők száma (fő)

Regisztrált őstermelők száma (fő)

Mezőgazdasági őstermelői igazolvánnyal rendelkezők száma.



Forrás: TEIR

2. Egyesületünk újonnan fog Helyi Akciócsoporti tisztet betölteni, így a 2007-2013-as EU-s támogatási időszakban térségek közötti és nemzetközi együttműködési projektet nem tudott megvalósítani. Maga az Egyesület ugyanakkor Turisztikai Desztinációs Menedzsment szervezetként funkcionált, így a térség turizmusának a fejlesztéséért tevékenykedett.

3. A stratégiánk alaplogikája, hogy a negatív folyamatokat megállítsuk, megfordítsuk, ennek érdekében a helyi szereplőket aktivizáljuk. Magvető jellegű támogatásokkal a nagy számban a helyi kis szereplőket támogatjuk, annak érdekében, hogy egyrészt tapasztalatokat szerezzenek a pályázatok terén, másrészt alkalmassá és képessé tegyük őket az országos pályázatokon való megmérettetésre!

A szomszédos Kertészek Földje Akciócsoport Egyesület 2013-as LEADER meghirdetése során sikerült több, mint 300 őstermelőt, civil szervezetet, mikrovállalkozást aktivizálni – a szerzett tapasztalatok alapján nagy érdeklődéssel és fokozott számban várják a térségünk szereplői is a lehetőségek megnyílását, a fórumokon nagyon pozitívan ítélték meg elképzeléseinket!

Munkaszervezetünk is felkészült a nagyszámú pályázó kiszolgálására, mind a személyi, mind a tárgyi feltételek adottak a pályázati kiírás helyi kezelésére!

4. Akciócsoportunk új akciócsoport, személyes kapcsolattartóként alelnöke, Kraller József a LEADER program lelke, ő jelenleg a Kertészek Földje Akciócsoportnál van munkaviszonyban.

A legfontosabb elérhetőség azonban a munkaszervezeti iroda, amely e-mailen, telefonon, weblapján és a hamarosan induló facebook oldalán keresztül is elérhető, illetve igyekszik elérni tagságát, pályázóit, a potenciális érdeklődőket.

4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

4.1 Helyzetfeltárás

1. Térszerkezeti adottságok

A Jövő Építők Turisztikai Desztinációs Menedzsment Közhasznú Egyesület által lefedett terület nagysága 87 259 hektár (872,59 km²), és Békés megye nyugati/ délnyugati részén, a magyar-román határtól nem messze található.

A térség térszerkezetét Orosháza városa határozza meg, mely település Békés megye ipari központjának is tekinthető, az egy lakosra jutó helyi iparüzési adóbevétele meghaladja Békéscsaba városát is!

Időszak	Békéscsaba			Orosháza		
	A helyi önkormányzatok helyi adó bevételeiből az iparüzési adó (1000 Ft)	Állandó népesség száma	Egy lakosra jutó iparüzési adó (e Ft)	A helyi önkormányzatok helyi adó bevételeiből az iparüzési adó (1000 Ft)	Állandó népesség száma	Egy lakosra jutó iparüzési adó (e Ft)
2006. év	2 012 303	64 034	31,43	987 362	31 271	31,57
2007. év	2 294 185	63 787	35,97	1 149 589	31 034	37,04
2008. év	2 487 787	63 741	39,03	1 206 314	30 816	39,15
2009. év	2 453 076	63 161	38,84	1 110 079	30 494	36,40
2010. év	2 307 738	62 729	36,79	901 927	30 240	29,83
2011. év	2 333 743	62 383	37,41	1 141 619	29 973	38,09

Orosháza kiemelkedő jelentősége miatt a fő közúti és vasúti közlekedési utak is Orosházát célozzák. A csomóponti jelleg jelentős átmenő forgalommal párosul, legjelentősebb az Orosházát korábban átszelő, most már megkerülő 47-es főút. A mezőkovácsházi kistérségből sokan Orosháza-Szentes-Kiskunfélegyházaán keresztül közlekedtek Budapestre, így a megyesi dinnye miatt nagy kamionforgalom is zajlott a térségben.

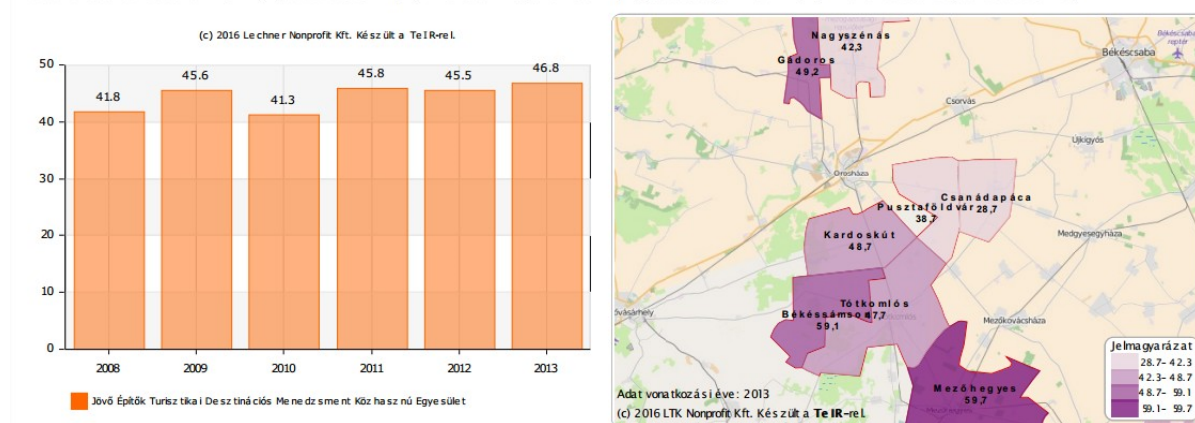
A közlekedési szokásokban a közelmúltban megépült az M43 Szeged-Makó, illetve a Makó-országhatár közötti szakasz nagy változásokat hozott, a térség egyes települései számára is új lehetőséget kínál az autópálya közelsége.

Az M44 Kecskemét-Békéscsaba közötti szakaszának az elkészülte a térkapcsolatokat ismét megújíthatja!

5. ábra: Idő szerinti optimalizálás estén a leggyorsabb út hossza percben megyeszékhelyig (perc)

Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza percben a megyeszékhelyig (perc)

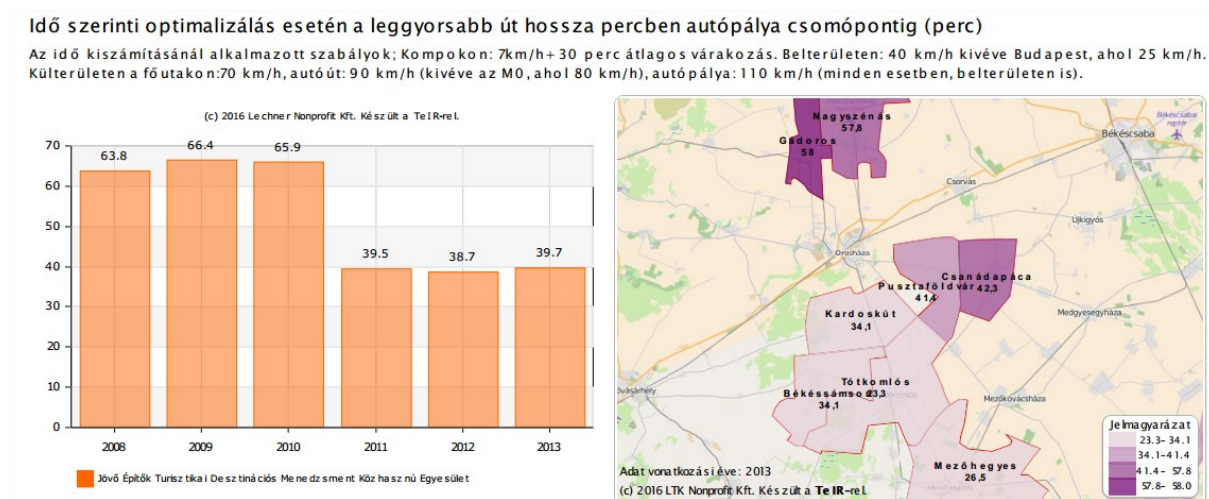
Az idő kiszámításánál alkalmazott szabályok: Kompokon: 7km/h+ 30 perc átlagos várakozás. Belterületen: 40 km/h kivéve Budapest, ahol 25 km/h. Külsőterületen a főutakon: 70 km/h, autótűt: 90 km/h (kivéve az M0, ahol 80 km/h), autópálya: 110 km/h (minden esetben, belterületen is).



Forrás: TEIR

A térségben élőknek a megyeszékhely (Békéscsaba) elérése nem könnyű, még gépkocsival is átlagosan 46,8 percet kell utazni a megyeszékhely eléréséhez – a képet árnyalja, hogy számos köz-, egészségügyi és üzleti szolgáltatás elérhető Orosházán is! Az autópálya elérése elsősorban az északi településeknek, Gádorosnak és Nagyszénásnak okoz gondot!

6. ábra: Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza percben autópálya csomópontig (perc)

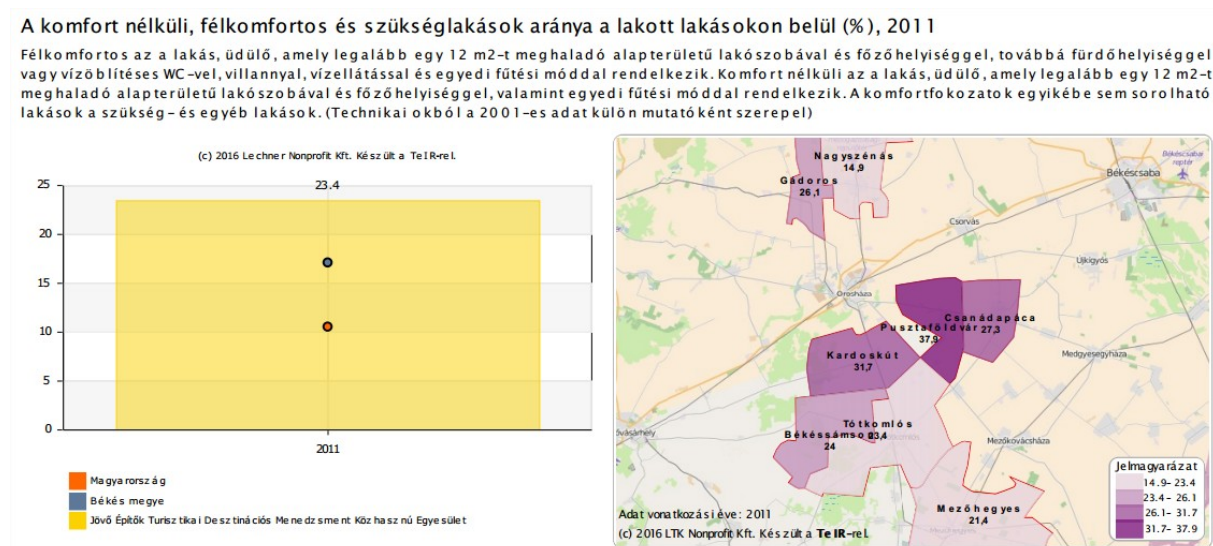


Forrás: TEIR

A digitális infrastruktúra megfelelően kiépített, a településeken a mobilhálózat és a szélessávú internet-hálózat kiépítettsége megfelelő.

Ugyanakkor szomorú –és a térség állapotáról sokat mondó tény- hogy a lakásállományon belül rendkívül magas a komfort nélküli lakások aránya, az országos érték közel két és félszerese!

7. ábra: A komfort, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (%) 2011



Forrás: TEIR

2. Környezeti adottságok

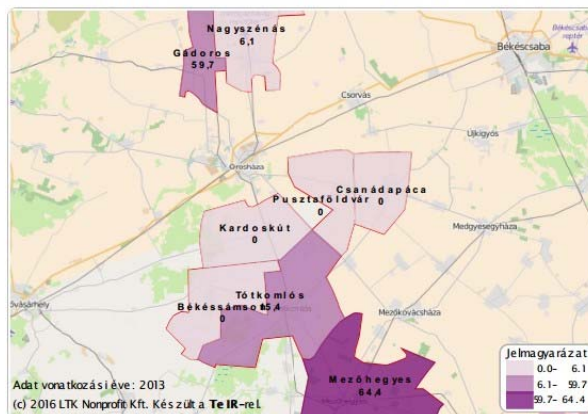
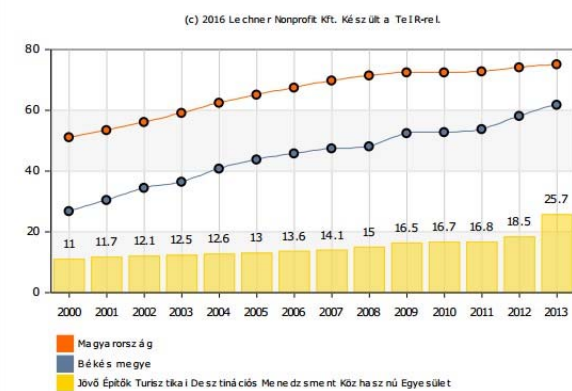
A térség déli települései a Maros hordalékkúpján található, kiemelt védett vízbázison – a vízbázis jelentőségét az adja, hogy innen látják el szinte egész Békés megyét ivóvízzel!

Ugyanakkor furcsa, hogy bár innen látják el a megyét ivóvízzel, a vízbázis védelmét szolgáló csatornázottság tekintetében a térség déli települései nagy lemaradásban vannak (Mezőhegyesen mind az ivóvíz, mind a csatornázás kiépítését nehezíti a majorokra épülő településszerkezet!)

8. ábra: Közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

A közműves csatornahálózatba bekapcsolt lakás, üdülő a közüemi, illetve közüemi jellegű szennyvízcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakás, üdülő.



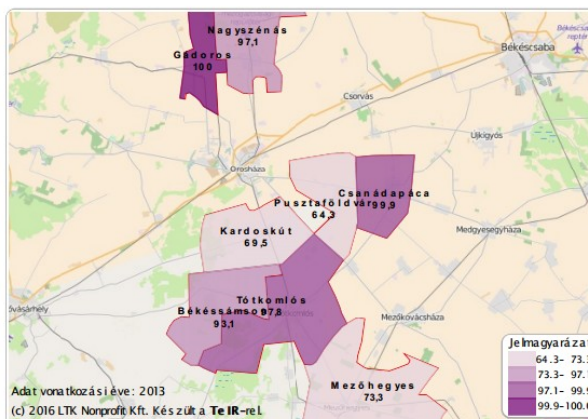
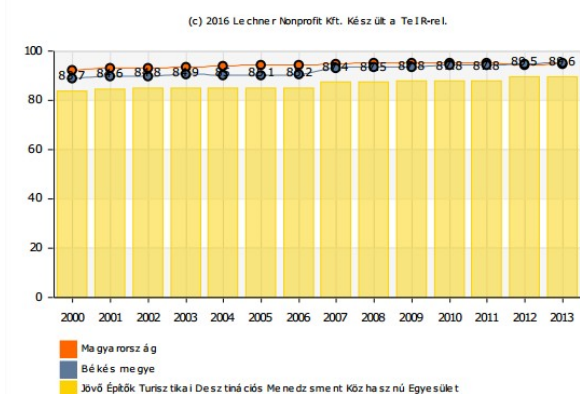
Forrás: TEIR

Bár a szennyvíznél a legnagyobb az elmaradás, minden más közmű-ellátottság esetén a térség a megyei és az országos átlagtól elmarad!

9. ábra: Közüemi ivóvízvezeték - hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

A közműves vízellátásba bekapcsolt lakás, üdülő olyan lakás, üdülő amelynek a közműhálózatba való bekötése a telekhatáron belül megtörtént, illetve a közműves vízvétel lakáson belüli kifolyóval biztosított.

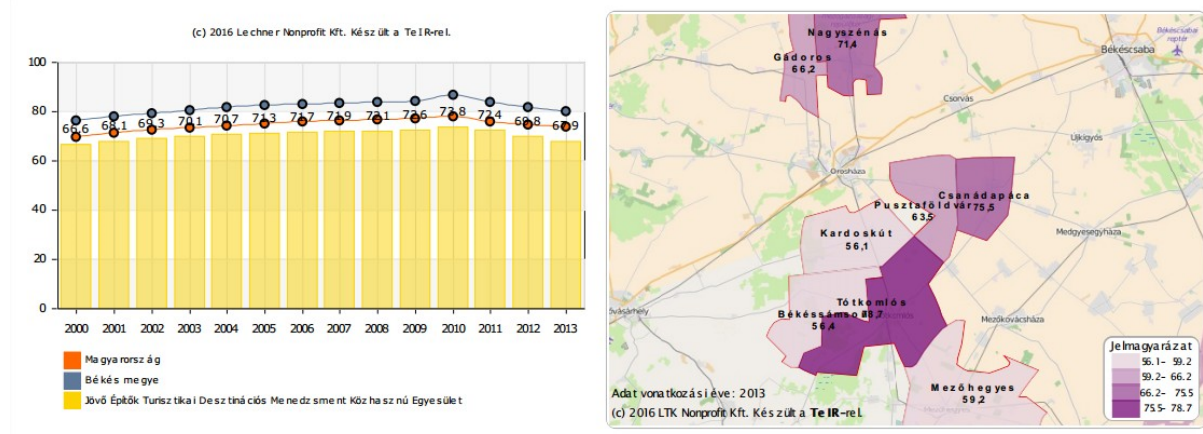


Forrás: TEIR

10. ábra: Háztartási gázfogyasztók száma (fő) száz lakásra

Háztartási gázfogyasztók száma (fő), száz lakásra

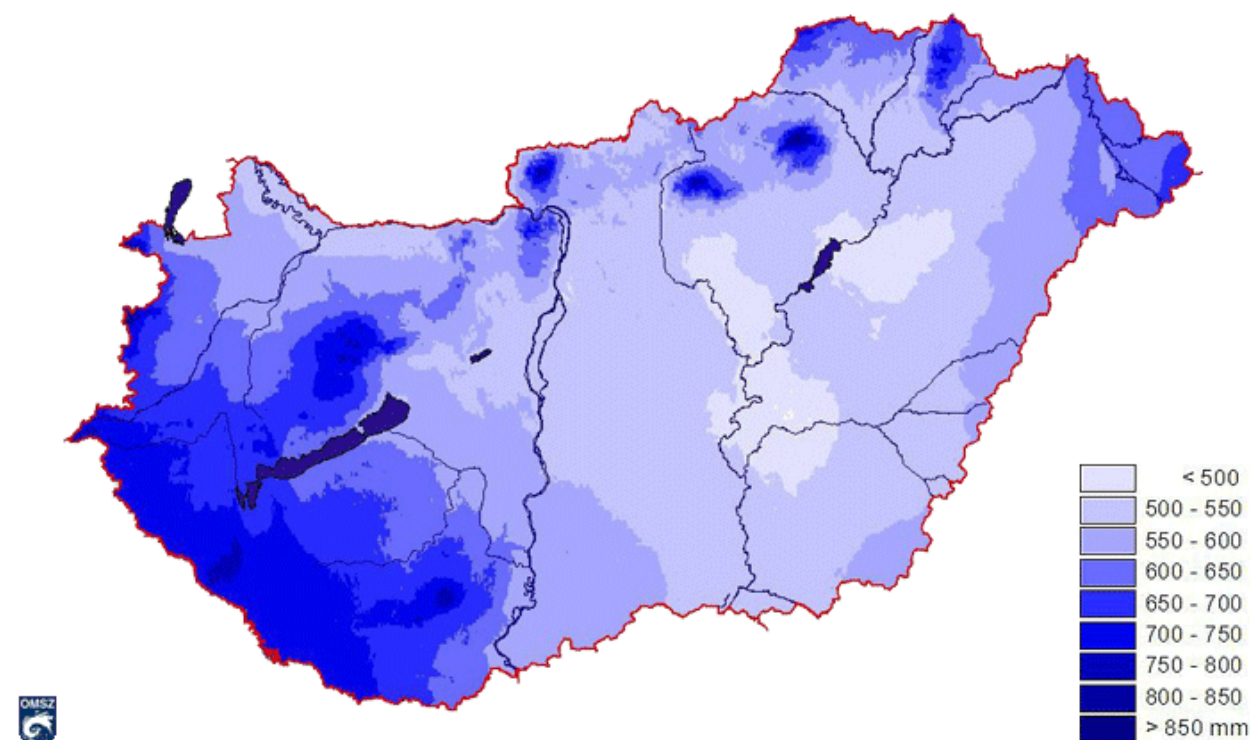
Háztartási gázfogyasztók száma száz lakosra vetítve.



Forrás: TEIR

A mezőgazdasági termelést meghatározza, hogy jó minőségű, akár 35-40 aranykorona értékű földek találhatók a térségben, magas a napsütéses órák száma is (kb. 2000 óra/év), az éves csapadékmennyiség 600 mm környékén alakul.

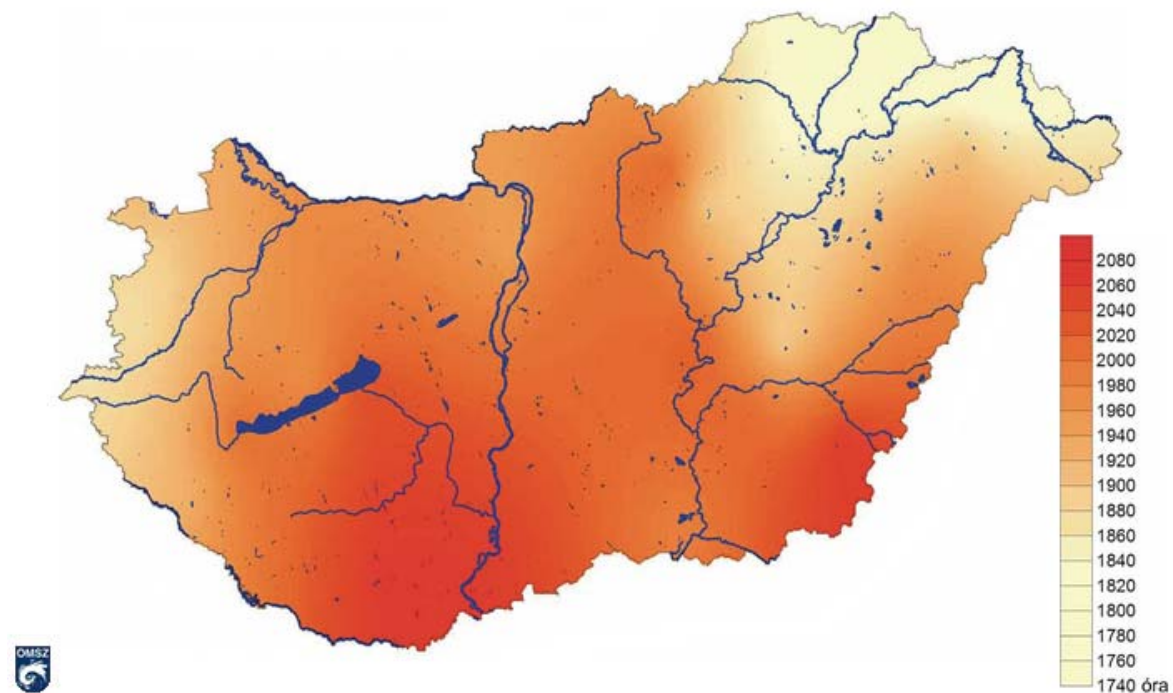
11. ábra: Átlagos éves csapadékösszeg az 1971-2000 közötti időszak alapján



Átlagos éves csapadékösszeg az
1971-2000 közötti időszak alapján

Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

12. ábra: Évi átlagos napfénytartam (óra) Magyarországon az 1971-2000 közötti időszak alapján



Az évi átlagos napfénytartam (óra) Magyarországon az 1971-2000 közötti időszak alapján

Forrás: országos Meteorológiai Szolgálat

Számos természeti érték is megtalálható a területen, a legfontosabbak:

- Körös-Maros Nemzeti Park Csanádi puszták nevű területe
- Kun-Halom
- Kardoskúti Fehértó
- Mezőhegyesen az Angolpark a Ménesbirtoki Központban
- Parkfürdő-gyógyfürdő.
- Tatársánci ősgyep(Orosháza)
- Gyopáros-tó
- Pusztaföldváron a Harangos. (Harangos-ér), melynek egy része időszakos szikes tó.

Egyéb kiemelkedő látnivalók:

templomok

világháborús emlékművek

parkok

gyógyfürdők

tájházak

természetvédelmi területen számos madár és állatfaj

A térség alatt jelentős geotermikus energia-hasznosítási potenciállal bír. Nagyszénáson már megépült, kialakításra került az a termálenergiára épülő fűtési rendszer, amely az iskola és egyéb közintézmények energia-ellátását is biztosítja.

A termálvíz másik hasznosítási módja a turisztikai célú hasznosítás, Orosháza-Gyopárosfürdő országosan kiemelkedő gyógyfürdő. Említésre méltó még a tótkomlói Rózsa-Fürdő és a nagyszénási Park Fürdő.

3. Kulturális erőforrások

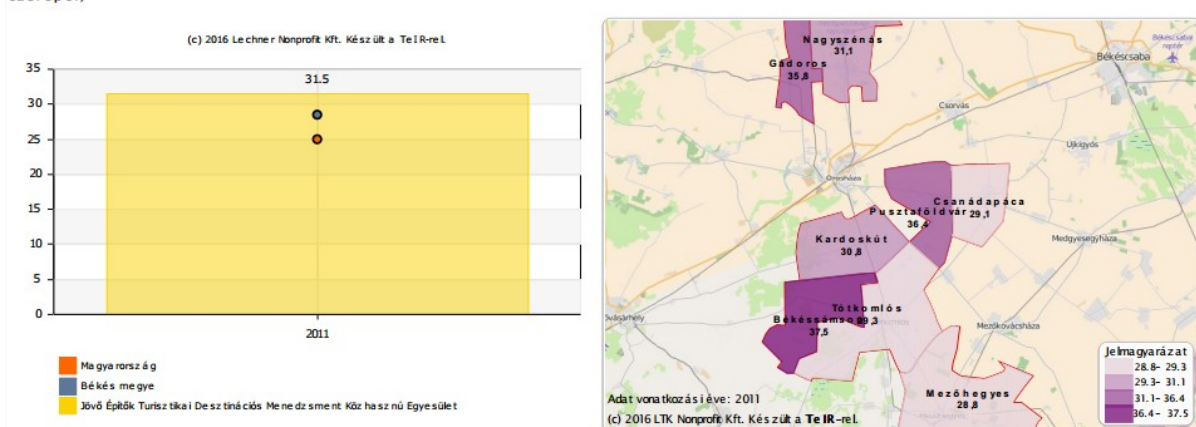
Az Akciócsoport területén a nemzetiségi hagyományok erősen jelen vannak, a terület XIX. század végi újranépesítése során nagyszámú szlovák kisebbség települt be, amely azóta is őrzi hagyományait, ápolja örökségét, Tótkomlós jelentős központjuk. Ennek megfelelően a területen a római katolikus vallás mellett találunk evangélikus, református, román ortodox, szerb ortodox, zsidó és baptista vallási közösségeket is.

A térségben sajnos jellemző az aluliskolázottság, az országos és megyei átlagot meghaladó a legfeljebb 8 általánost végzettek aránya.

13. ábra: Legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzett 7 éves és idősebb aránya (%) 2011

Legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzett 7 éves és idősebbek aránya (%), 2011

Legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzetek a 7 éves és idősebbek arányában, 2011 (Technikai okból a 2001-es adat külön mutatóként szerepel)



Forrás: TEIR

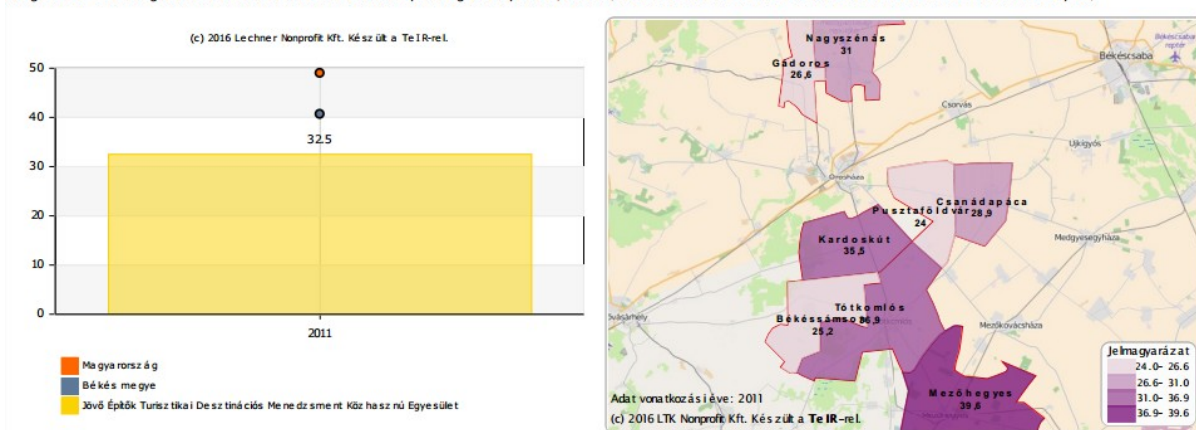
Örömteli, hogy miközben országosan sikerült ezen aluliskolázott réteg arányát csökkenteni, a térségben is a 2001 évi 32,5%-ról 2011-re 31,5%-ra csökkent ez az érték! Meglepő ugyanakkor, hogy a nagyobb településeken magas az általános iskolai tanulmányoknál leragadás, a legmagasabb értékeket Tótkomlós és Gádoros esetén találhatunk.

A fentiek tükrében nem meglepő, hogy az érettségizettek és felsőfokú végzettségűek aránya alacsonyabb a megyei és országos átlagnál.

14. ábra: Legalább érettségizett 18 éves és idősebb népesség aránya (%) 2011

Legalább érettségizett 18 éves és idősebb népesség aránya (%), 2011

Legalább érettségizettek a 18 éves és idősebb népesség arányában, 2011 (Technikai okból a 2001-es adat külön mutatóként szerepel)

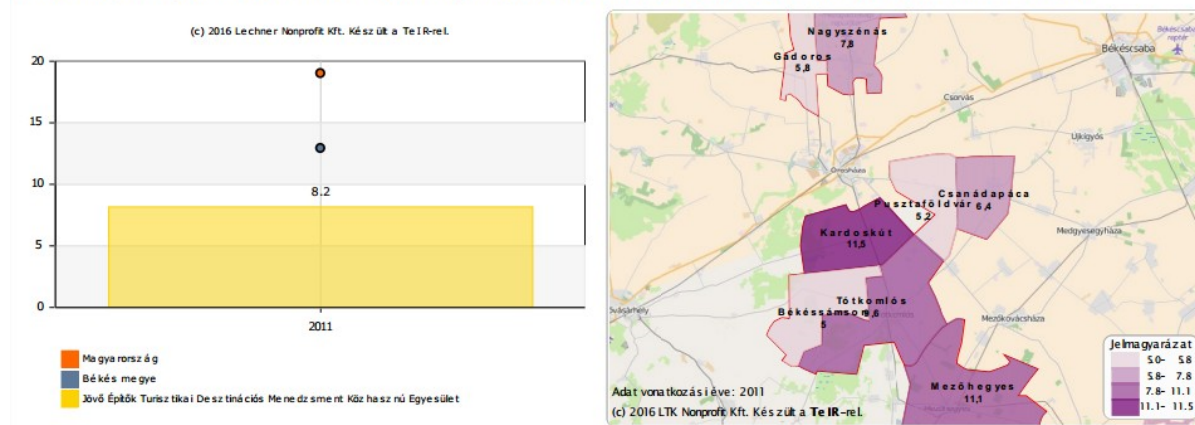


Forrás: TEIR

15. ábra: Felsőfokú végzettségű 25 éves és idősebb aránya (%) 2011

Felsőfokú végzettségű 25 éves és idősebb népesség aránya (%), 2011

Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában, 2011 (Technikai okból a 2001-es adat külön mutatóként szerepel)



Forrás: TEIR

4. A társadalom állapota

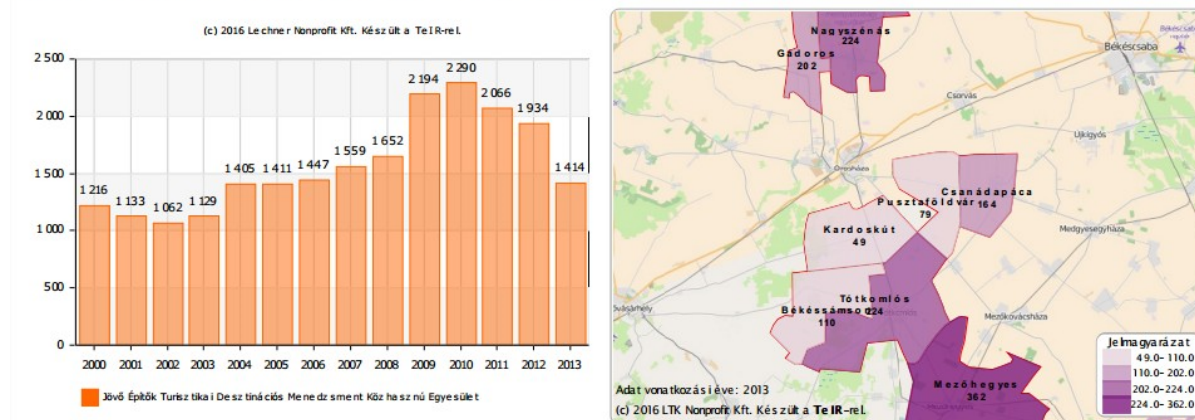
Az Akciócsoport területén a lakosság száma a korábbiakban bemutatottak szerint erősen csökkenő tendenciát mutat, a lakosságszám csökkenés előregedéssel, rossz egészségügy állapottal és a fiatal elvándorlásával párosul.

A csökkenő lakosságszám mellett a térségben korábban jellemző volt a magas munkanélküliség, melyet – nagyrészt a közmunka-program eredményeként- sikerült elfogadhatóbb szintre hozni.

16. ábra: Regisztrált munkanélküliek száma (fő)

Regisztrált munkanélküliek száma (fő)

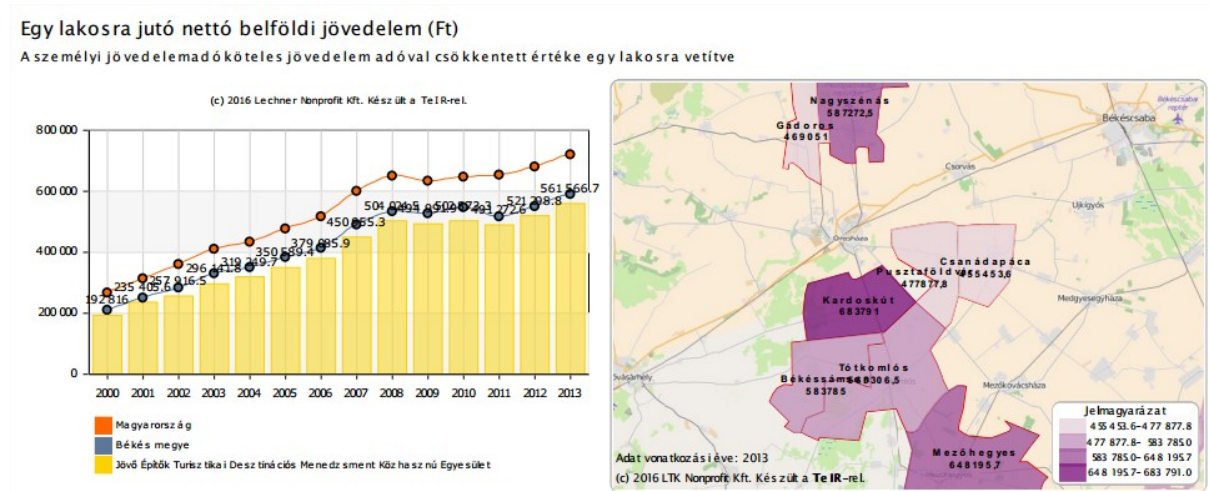
Regisztrált munkanélküli az a személy, aki a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint rehabilitációs járadékban nem részesül, és az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony kivételével munkaviszonyban nem áll és egyéb kereső tevékenységet sem folytat, és elhelyezkedése érdekében az illetékes kirendeltséggel együttműködik, és akit az illetékes kirendeltség álláskeresőként nyilvántart.



Forrás: TEIR

Miközben a közmunka-program a munkanélküliek számának csökkenését eredményezte, sajnos az egyik alapvető térségi problémát, a rossz jövedelmi viszonyokat nem enyhítette, a területen elérhető nettó jövedelem még mindig elmarad a megyei átlagtól!

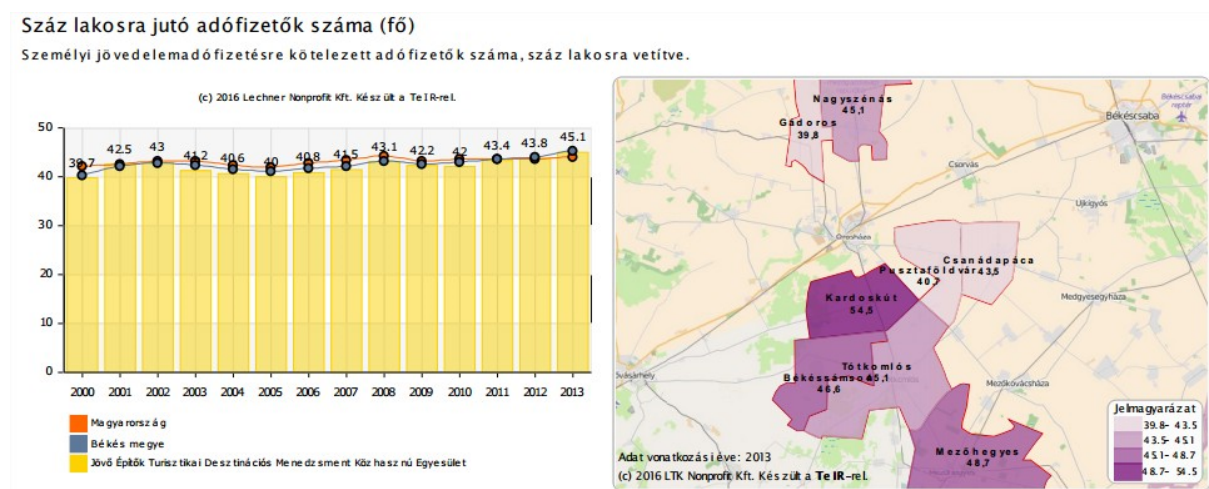
17. ábra: Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft)



Forrás: TEIR

A munkanélküliek számának csökkenésével együtt járt az a szintén örömteli változás, hogy a 100 lakosra jutó adófizetők száma megemelkedett, és ez a mutató meg is haladja az országos átlagot!

18. ábra: Száz lakosra jutó adófizetők száma (fő)



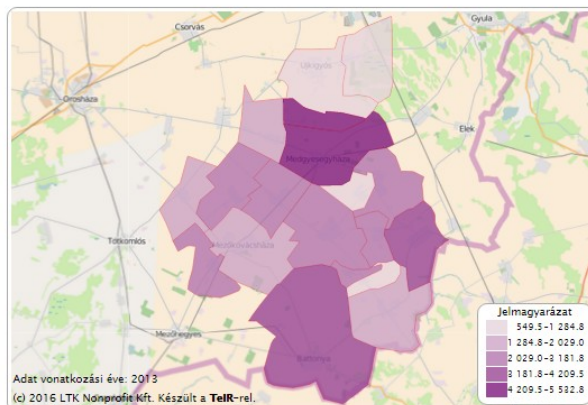
Forrás: TEIR

A térségben a közbiztonság szerencsére jónak mondható, ehhez hozzájárult az is, hogy a 2007-2013-as EU-s támogatási időszakban LEADER programból számos településen kiépülhetett a térfígyelő kamerarendszer és annak rendőrségi központja.

19. ábra: A regisztrált bűncselekmények száma, ezer lakosra (db)

A regisztrált bűncselekmények száma, ezer lakosra (db)

A regisztrált bűncselekmények száma az elkövetés helye szerint ezer lakosra



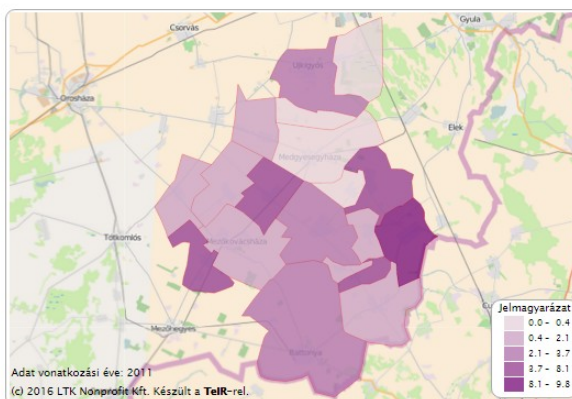
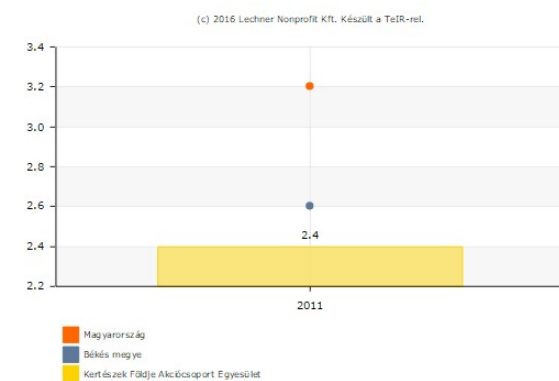
Forrás: TEIR

A térségen belül a roma kisebbség aránya az országos átlag alatt van, ugyanakkor jelentős települési különbségeket találunk! Vannak olyan települések, ahol nem jelentős a számuk/arányuk, de vannak olyan települések, ahol fokozottan jelen van a roma közösség!

20. ábra: A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya (%) 2011

A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya (%), 2011

A 2011-es népszámlálás során magukat cigány (románi, beás) etnikai kisebbséghez tartozónak vallók a lakosság százalékában.



Forrás: TEIR

5. A gazdaság helyzete:

A korábbiakban már bemutattuk a térség munkanélküliségét, jövedelmi viszonyait, és iskolai végzettségeket.

A térség vállalkozási aktivitását úgy jellemezhetjük, hogy sok az egyszemélyes/bejelentett munkaerőt nem foglalkoztató mikrovállalkozás. A kis és középvállalkozások száma is alacsony. Kedvező, hogy a térségünkben kettő nagyvállalatot is találunk, egyet Mezőhegyesen (Ménésbirtok Zrt – vetőmaggyártás, állattenyésztés, szántóföldi mezőgazdaság) és egyet Tótkomlóson (RIMAX Ipari és Kereskedelmi Kft – ipari varrőüzem).

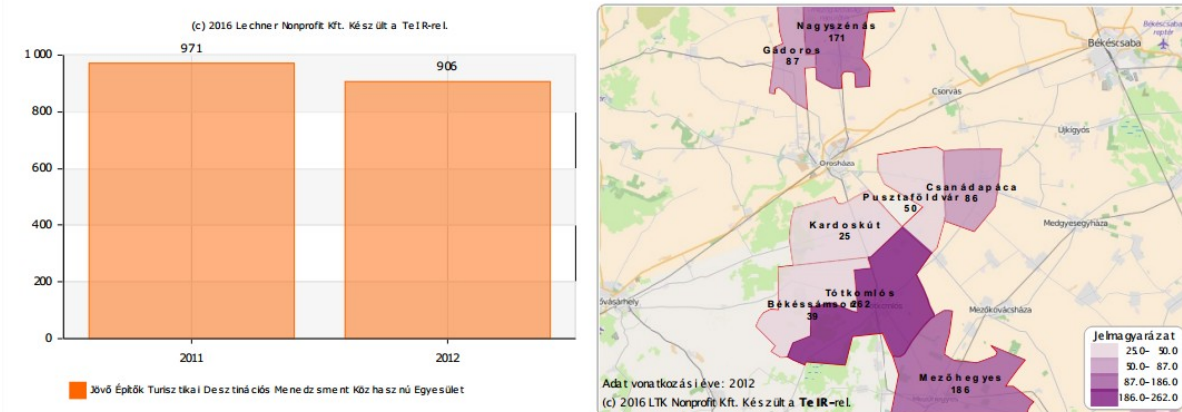
Középvállaltból hét is van a térségben, 3 db Tótkomlóson (MAS 2003 Kft- cipzárgyár, Agrár Zrt – szántóföldi mezőgazdaság, Kevtak Kft – sertéstartás, takarmányozás), egy-egy Nagyszénáson, Gádoroson, Kardoskúton és Mezőhegyesen.

Az elosztási térképeken is látszódik, hogy a térség gazdasági teljesítménye megoszlik Tótkomlós, Mezőhegyes és Nagyszénás között. Mint látható, a nagyobb vállalatok is mezőgazdasághoz, illetve a könnyűiparhoz kötődnek.

21. ábra: 1-9 fős működő társas vállalkozások száma (db) (2011-től GFO 11 szerint)

1-9 fős működő társas vállalkozások száma (db) (2011-től, GFO 11 szerint)

Megszűnő és átalakulásra kötelezett gazdálkodási formákkal együtt, az év során, a vállalkozási demográfia szerint, GFO 11 osztályozás szerint. Módszertani változás miatt a 2010-ig külön mutatóként szerepel

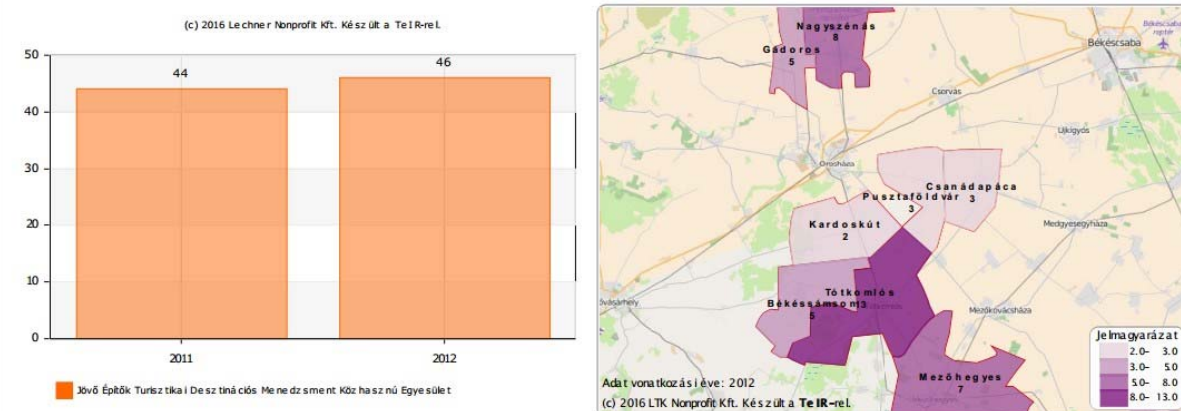


Forrás: TEIR

22. ábra: 10-49 fős működő társas vállalkozások száma (db) (2001-től GFO 11 szerint)

10-49 fős működő társas vállalkozások száma (db) (2011-től, GFO 11 szerint)

Megszűnő és átalakulásra kötelezett gazdálkodási formákkal együtt, az év során, a vállalkozási demográfia szerint, GFO 11 osztályozás szerint. Módszertani változás miatt a 2010-ig külön mutatóként szerepel

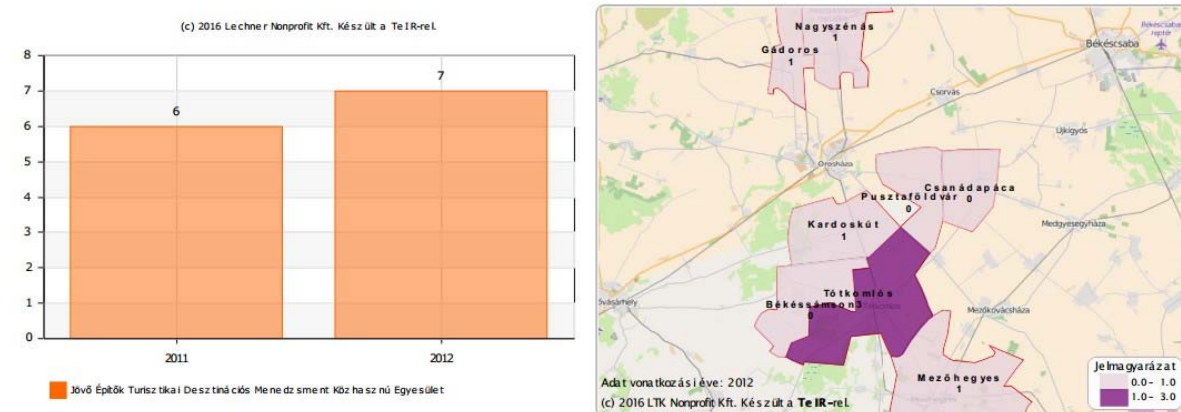


Forrás: TEIR

23. ábra: 50-249 fős működő társas vállalkozások száma (db) 2011-től GFO 11 szerint

50-249 fős működő társas vállalkozások száma (db) (2011-től, GFO 11 szerint)

Megszűnő és átalakulásra kötelezett gazdálkodási formákkal együtt, az év során, a vállalkozási demográfia szerint, GFO 11 osztályozás szerint. Módszertani változás miatt a 2010-ig külön mutatóként szerepel

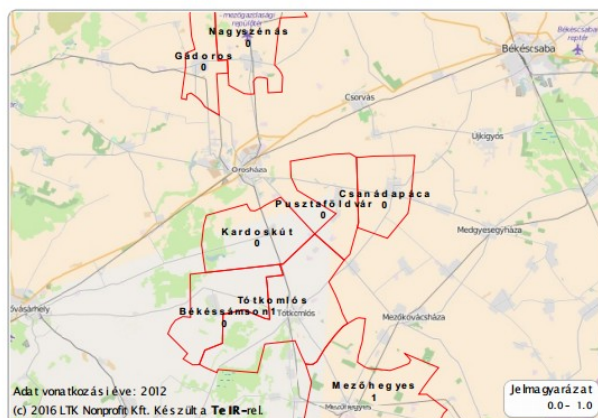
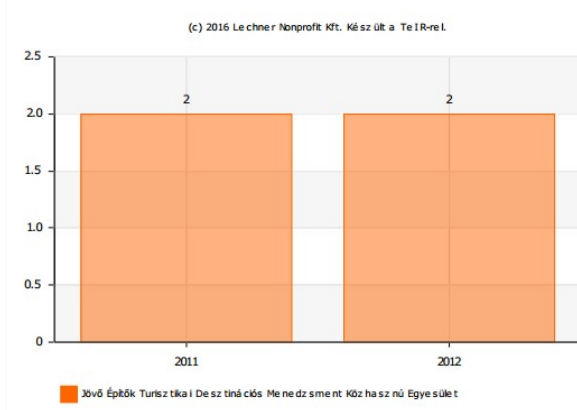


Forrás: TEIR

24. ábra: 250-x fős működő társas vállalkozások száma (db) 2011-től GFO 11 szerint

250-x fős működő társas vállalkozások száma (db) (2011-től, GFO 11 szerint)

Megszűnő és átalakulásra kötelezett gazdálkodási formákkal együtt, az év során, a vállalkozási demográfia szerint, GFO 11 osztályozás szerint. Módszertani változás miatt a 2010-ig külön mutatóként szerepel



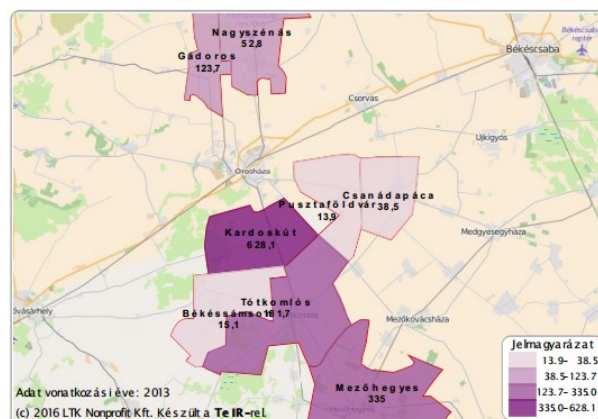
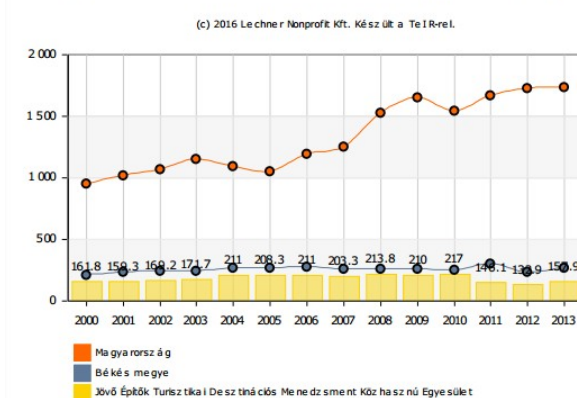
Forrás: TEIR

A térségben komoly tőkehiánnyal küzdenek a vállalkozások, amelyet az alábbi ábra is szemléltet:

25. ábra: Egy lakosra jutó jegyzett tőke (1000 Ft)

Egy lakosra jutó jegyzett tőke (1000 Ft)

Társasági adóbevallásra kötelezett vállalkozások jegyzett tőkéje, egy lakosra vetítve.



Forrás: TEIR

Mint látható, egy helyi lakosra a megyei érték fele jut jegyzett tőke vonatkozásában!

A térségben a vállalkozási aktivitást két jelenség is károsan befolyásolja:

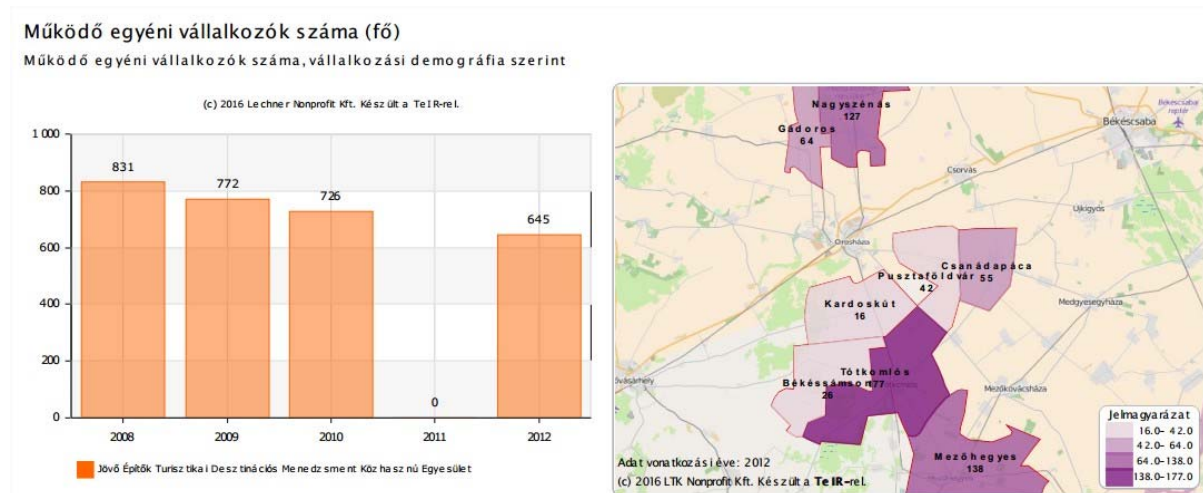
- a térségben meglévő ingatlanvagyon lényegében forgalomképtelen a banki eljárások miatt. Itt beruházott 20m Ft-os épület hiteles ügyfélnek nem eladható, mert a vevő nem fog fedezetet tudni felajánlani (A pénzügyi értékbecslő felértékeli az ingatlant 16 m Ft fedezeti értékre, a hitelintézet ennek a 70%-os értékben, 11,2 m Ft értékben fogja elfogadni fedezetként. Tehát egy 20m ingatlan eladásához olyan vevőt kellene találni, aki 8,8 m FT készpénzzel rendelkezik, egy olyan térségben, ahol messze az országos átlag alattiak a jövedelmek!
- az itt végrehajtott (akár lakossági, akár vállalkozói) beruházás értéktelenné válik. Ha valaki a vállalkozását szeretné eladni/ megszüntetni, a korábban végrehajtott beruházásainak az értékét nem kapja vissza, nagyon sok idő alatt, messze a befektetett érték alatt tudja eladni értékeit. A jelenség eredményeként a helyi vállalkozások nem hogy nem építenek, még eszközvásárlási, eszközpótlási igényeket sem elégítenek ki, a szolgáltatási színvonal folyamatosan romlik.

- egy öngerjesztő szolgáltatáshiány-generálás van kibontakozóban. A térségben eleve alacsony a fizetőképes kereslet, számos szolgáltatás helyben nem elérhető (főleg kistelepüléseken). A kis települések lakossága, ha szeretne speciálisabb terméket (pl rétesliszt) venni, akkor kénytelen beutazni egy másik, nagyobb településre, mert helyben nem tudja azt megvenni. Ha elutazott, akkor már a nagyobb településen elintézi a helyben megvásárolható termékeinek a bevásárlását is, mert a nagyobb településen olcsóbbak ugyanazon árucikkek (nagyobb forgalom mellett kisebb haszonkulccsal tudnak dolgozni a nagytelepülések vállalkozói). A helyi vállalkozó tehát elesett ezen személy helyben elköltött pénzétől. Mivel ő is szeretne megélni, kénytelen árat emelni, hogy ugyanazon jövedelemhez jusson. Mivel csak magasabb áron tudja eladni a termékét, több mobilis helyi lakosban felmerül, hogy menjen át a nagyobb településre bevásárolni.

Végeredményként a helyi, nem mobilis lakosokat fogja a vállalkozó kiszolgálni. Ha a monopolista magas árakkal képesek eltartani a helyi vállalkozót, akkor a helyi vállalkozás működik, de a nagytelepülésekhez képest magasabb árakkal. Ha a magas árak ellenére nem tud a vállalkozó megélni, megszünteti tevékenységét, a bolt üresen marad (eladni nem tudja, új vállalkozás nem fog indulni). Újabb szolgáltatás szűnik meg helyben, ami a lakosoknak egy újabb indok, hogy másik nagyobb településre járjon át szolgáltatást igénybe venni, jövedelmét ott elkölteni.

Mint látható, a térség jellemezően nem tud egy vállalkozás számára vonzó környezetet biztosítani, hiszen magas működési kockázatot (nincs fizetőképes kereslet) és magas beruházási kockázatot jelent (a befektetett érték nem/nehezen és áron alul értékesíthető). Ezt alátámasztja, hogy az egyéni vállalkozások száma is csökkenő tendenciát mutat, akár nominál-értéken, arány lakosságszámra kivetítve nézzük! Természetesen a vállalkozói aktivitás is a megyei és országos érték alatt található!

26. ábra: Működő egyéni vállalkozások száma (fő)

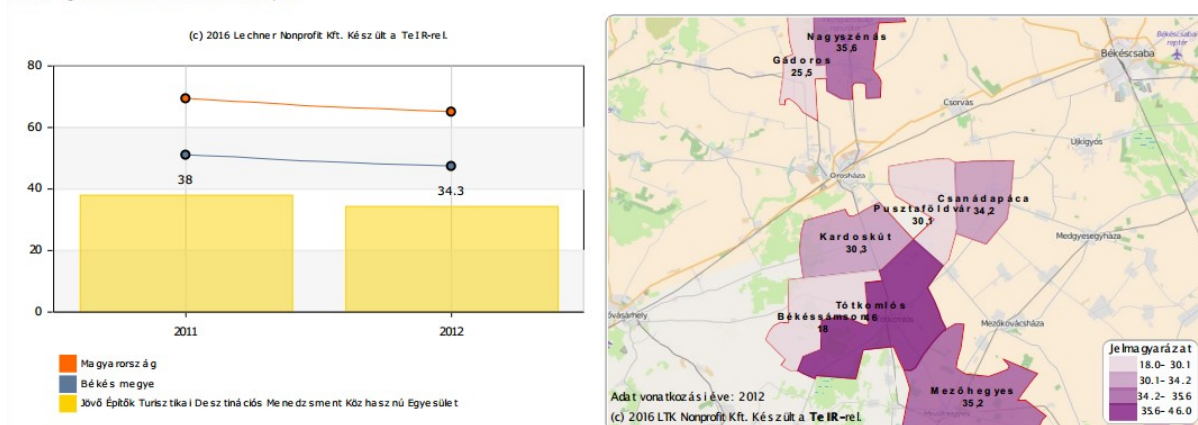


Forrás: TEIR

27. ábra: Működő vállalkozások száma ezer lakosra (db) 2011-től

Működő vállalkozások száma ezer lakosra (db), 2011-től

Megszűnő és átalakulásra kötelezett gazdálkodási formákkal együtt, az év során, a vállalkozási demográfia szerint. Módszertani változás miatt a 2010-ig külön mutatóként szerepel



Forrás: TEIR

Mindamellet, vannak olyanak, akik vállalkozásaikat fejleszteni szeretnék. Ők nem új épületeket akarnak építeni, nem CNC esztergákat vásárolni, sőt, még csak nem is teljes épületfelújítást végrehajtani!

Ők tipikusan az üzleten egy-egy nyílászárót szeretnék kicserélni, egy kisebb berendezést (új pult, polcok, szolgáltatáshoz szükséges 100e Ft alatti egységáru gépek/berendezések) akarnak vásárolni. A projektméret és egyéb kikötések miatt a GINOP pályázataiból ők kiszorulnak.

Ugyanakkor fontos, hogy a még vállalkozási tevékenységet folytató gazdasági szereplők megerősítést, pozitív visszajelzést kapjanak arról, hogy a munkájukra szükség van, a fejlesztési elképzeléseiket a helyi közösség támogatja!

6. Összegezzék röviden

A 9 településből 8 az orosházi, kedvezményezett járáshoz, míg Mezőhegyes a komplex programmal fejlesztendő mezőkövácsházi járáshoz tartozik. A térség lakosságának a létszáma drasztikusan csökken, és előregszik, a jövedelmi viszonyok az országos átlag alattiak. A térség alapvetően mezőgazdasági orientáltságú, de csökken mind az őstermelők, mind a vállalkozók száma. A közmunka-program miatt a munkanélküliség csökkenő tendenciát mutat, de a helyi jövedelemszerzési lehetőségeket ez nem bővíti.

A helyi bruttó hozzáadott érték növeléséhez fontos a szolgáltatásihiányok kialakulásának a megelőzése, az aktív helyi mezőgazdasági, ipari és szolgáltató gazdasági szereplők megerősítése!

4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A térség a 2007-2013-as EU-s támogatási időszakban a Hajdú Völgy Körösmente Térségfejlesztő Közhasznú Egyesület területéhez tartozott. A korábbi tapasztalatok begyűjtését, kiértékelését lehetetlenné tette, hogy ez az egyesület tevékenységét tudomásunk szerint 2014-ben megszüntette, honlapja nem működik. A tapasztalatok értékelése során a szomszédos Kertészek Földje Akciócsoport Egyesület tapasztalatait mutatjuk be.

A 2007-2013-as tervezési időszakban a Kertészek Földje Akciócsoport Egyesület LEADER Helyi Akciócsoport volt, így Helyi Vidékfejlesztési Stratégia megvalósítási tapasztalatra is szert tett.

A HACS működése során az elnyert tapasztalatokat három nagy csoportra oszthatjuk:

I. Működési tapasztalatok

A működés során a HACS központilag biztosított működési forrás felett rendelkezett. A működési forrás a fejlesztési források arányában álltak rendelkezésre, a számításokat az Irányító Hatóságnál végezték. Bár a működési forráskeret több alkalommal változott, elmondható, hogy a HACS kényelmes működését és működtetését tette lehetővé.

A legfontosabb probléma a működési költségek előfinanszírozása volt, a HACS több olyan költségtétellel szembesült, amely számára nem volt elszámolható:

- előfinanszírozás kamatköltsége
- egy időben volt lehetőség működési előleg lehívására. Az előleg folyósítási díja (közel 500 000 Ft) szintén nem volt elszámolható a HACS-ok számára
- 2011-ig a bankszámla-vezetéssel kapcsolatos költségek
- MVH által elutasított tételek (általánosságban elmondható, hogy 2011-től megszáporodtak és súlyosbodtak a Kertészek Földje Akciócsoport Egyesület és az MVH közötti nézeteltérések, egyes tételek megítélését bírósági szintre voltunk kénytelenek emelni)

A HACS működésével kapcsolatosan legfontosabb változás 2011-től lépett életbe, amikor engedélyezték a HACS számára vállalkozói tevékenység végzését. Ezen időponttól vált lehetővé a nem elszámolható költségek előteremtése vállalkozói tevékenységből- a HACS élt ezzel a lehetőséggel, működéséhez egy forint támogatást sem igényelt sem tagjaitól, sem önkormányzataitól! A vállalkozói tevékenység végzésével elértük azt is, hogy szakmai bizalom épült ki a HACS irányába, fejlesztési elképzeléseikkel megkeresnek minket önkormányzataink, a térség vállalkozásai, civil szervezetei!

II. Központi (III-as tengelyes) pályázatok tapasztalatai

A III-as tengely négy nem horizontális intézkedése (mikrovállalkozások és turizmus fejlesztése, vidéki örökség megőrzése, falufejlesztés) sajnos a térségben nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket.

A legrosszabb, hogy a 2007-2013-as időszakban nem sikerült a vidéki térségben működő mikrovállalkozások igényeinek megfelelő kiírásokat megfogalmazni – bár a fejlesztési források arányos részét lekötöttük, nem feltétlenül a legjobb, helyi igényeknek megfelelő fejlesztések nyertek támogatást!

A turizmusfejlesztési jogcímen leginkább a térségi strandok fejlesztésére lett volna igény és érv, sajnos a minőségi falusi turizmus és ifjúsági táboroztatás feltételei a térségben nem adóttak, így a források lekötésével gondban voltunk. Az utolsó pályázatból sikerült és igényekkel alátámasztott hasznos dolgokat megvalósítani, pl. megépült a kaszaperi történelmi emlékpark, a végegyházi halastó, és fejlődhetett a pusztatotlakai turisztikai park is.

A vidéki örökség és falufejlesztési jogcímből sikerült több településen is templomokat, épületeket, parkokat megújítani, sajnos itt nem sikerült minden igényt kielégíteni, a forrásokat nagyon félrevitte a jogcím 2008-as korai és felelőtlen projektmérettel történő meghirdetése.

Hatalmas problémát okozott az az EU-s előírás, miszerint a vidékfejlesztési forrásoknál a települési önkormányzatok számára az ÁFA után nem lehetett támogatást nyújtani, lényegében alig 80%-os támogatási intenzitással tudtak forrásokhoz jutni a forráshiányos, hátrányos helyzetű települések!

III. LEADER program megvalósításának a tapasztalatai

A LEADER program 2009, 2011 és 2013 években volt meghirdetve. A legfontosabb tanulságunk egybecsengő volt az IH tapasztalataival, miszerint nem volt szükség túl sok intézkedésre. A kezdeti 2009-es 17 db intézkedést 2013-ra lecsökkentettük 11 intézkedésre, jelen HFS-ben pedig tovább egyszerűsítjük azt!

A HVS megvalósítás további tapasztalata az volt, hogy a helyi, hagyományőrző, illetve sportcélú rendezvények támogatását hatékonyabb közvetett módon támogatni, a rendezvényszervezéshez szükséges eszközök megvásárlásának a támogatásán keresztül. Sokkal könnyebb a pályázat elkészítése (két árajánlat pl. templombérletre, adott fellépőre komoly kihívás volt), megvalósítása (mire nyert a pályázat, a pályázatban tervezett falunap megvalósult, a fellépők is voltak már itt, teljesen újra kellett

dolgozni a pályázatot; figyelni kellett a dátumokat rendezvény előtt/után) minden érintett számára, ráadásul az eszközök egyéb helyi rendezvényeknél is felhasználhatók.

A 2011-es LEADER-ben először nyílt lehetőség települési térfigyelő kamerarendszerek kiépítésére, éltünk is ezzel a lehetőséggel. 2011-ben és 2013-ban közel 100 millió Ft LEADER forrásból kiépítettük településeinken a kamerarendszereket, és a rendőrségi központot is modernizáltuk. Nagyon pozitív visszajelzéseket kaptunk a települési lakosság, vállalkozók és önkormányzatok irányából és a rendőrségtől is!

2013-ban a HVS-en belül lehetővé tettük a helyi vállalkozások, őstermelők, civil szervezetek számára alacsony értékű támogatások elérését, maximum 300 000 Ft támogatást tudtak lehívni. Az intézkedések nagyon népszerűek voltak, közel 300 nyertest tudtunk hirdetni ezen a három intézkedésen, kis összegből kifejezetten hatékony forrásfelhasználást tudtunk elérni!

A projektenkénti eredményeket nem vártuk el, de a fenntartási kötelezettséggel összességében komoly eredményt értünk el (csak a kb 200 nyertes őstermelő 60m Ft-os támogatása révén elértük, hogy közel 1500 ha-on öt évig termeljenek görögdinnyét, illetve 4 ha területen folytasson közel 80 őstermelő kertészeti fóliás növénytermelést!)

4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások

1. Jelen Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítése során kiemelt figyelmet fordítottunk a Vidékfejlesztési Program egyéb intézkedéseinek, a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program az Emberi Erőforrásfejlesztési Operatív Program és a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program intézkedéseire.

Összefoglalóan a HACS munkatársakat próbáltuk felkészíteni arra, hogy a térségi szereplők ezirányú kérdéseire, megkereséseire érdemi válaszokat és beavatkozási területeket tudjanak megfogalmazni.

A TOP-on belül Akciócsoportunk együttműködik a Békés Megyei Önkormányzattal. A kétoldalú együttműködés jeleként a megyei TOP-os kiírásokban pontozási szempontként szerepel a HFS-hez való illeszkedés.

A pontozási szempont így szól:

„Békés Megye Területfejlesztési Konceptiójának, és Területfejlesztési Programjának valamint a HACS-ok által kidolgozott HVS-ek / HFS-ek koherenciáját vizsgáló értékelés, a TOP és VP források szinergiájával megvalósítható multiplikatív beruházásokat támogatja a gazdaságfejlesztéshez történő magasabb szintű hozzájárulással.

Amennyiben a beruházás illeszkedik a működési terület szerinti HACS HVS/ HFS-ének célrendszeréhez, akkor 2 részpont adható. Amennyiben a beruházás a HVS / HFS SWOT elemzésének gyengeségére vagy erősségére reagál, további 1 részpont adható. További 1 részpont akkor adható, ha a beruházás a HVS / HFS által feltárt társadalmi problémára is reagál. Összesen tehát maximum 4 pont adható, 2 + 1+ 1 részpont megszerzésével.

Amennyiben a fejlesztés olyan akcióterületen valósul meg, amely nem része LEADER HACS működési területének, akkor a fejlesztéssel érintett település járásában - működési terület szerint - a legnagyobb lakosságszámú HACS tekinthető területileg illetékesnek.”

Az illeszkedésért akkor adható meg két pont, ha illeszkedik a Jövő Építők TDM Közhasznú Egyesület célrendszeréhez, amely a következő:

- Gazdasági potenciál erősítése
- Negatív társadalmi folyamatok megtörése

Egy pont akkor adható, ha a HVS / HFS SWOT elemzés gyengeségére vagy erősségére reagál, azaz:

A térség természeti adottságai kedveznek a mezőgazdasági	Elavult állapotú közlekedési hálózat
--	--------------------------------------

termelésnek, erős kertészeti hagyományok vannak	Humán erőforrás rossz állapota (aluliskálozottság, rossz egészségügyi állapot), alacsony jövedelmezőségű foglalkoztatás
Jelentős természeti és turisztikai értékek vannak jelen, potenciális kihasználásra várva	Ipari-szolgáltató üzemek hiánya, feldolgozóipar alacsony szintje, magas munkanélküliség
Orosháza közelsége révén a térség ipari és turisztikai szereplőinek rácsatlakozási, hálózatosodási lehetőségei.	Mezőgazdasági termékek szezonális jellegének enyhítéséhez nincs megfelelő infrastruktúra (zöldségszáritó, hűtőház, konzervgyár stb.)
	Vízbázis felhasználásába nincs semminemű beleszólása a helyieknek – korlátozott öntözési lehetőségként, házrepedések miatt csak negatívumként jelentkezik a vízbázis
	Lakosság rossz jövedelmi viszonyai, vállalkozások tőkeszegénysége, forráshiányos önkormányzatok

További egy pont adható, HVS, HFS által feltárt társadalmi problémára reagál. A feltárt társadalmi problémák:

- rossz egészségügyi állapot
- alacsony iskolai végzettségi szint
- csökkenő lakónépesség
- elöregedő társadalom
- elvándorló fiatalok
- alacsony jövedelemszint
- megszűnő helyi szolgáltatások

A stratégiaalkotás során – Mezőhegyes érintettsége miatt - figyelmet fordítottunk az EFOP 1.7 intézkedésének is, amelyre a pályázat a 1037/2016. (II. 9.) Korm. határozat alapján várhatóan 2017 évben fog megjelenni. Az EFOP 1.7 intézkedés célja az **az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörése.**

A VP területi felzárkózást segítő beavatkozásaihoz humán fejlesztésekkel járul hozzá, kiegészíti a HH és LHH járásokban működő HACS-ok által kidolgozott stratégiák társadalmi felzárkózási céljai megvalósítását az alábbi 5 területen:

- 1) Helyi felzárkózást szolgáló tudás bővítése
- 2) Többfunkciós közösségi szolgáltató terek működtetése
- 3) Kedvezőtlen szocio-demográfiai térségi folyamatok megtörése (pl. fiatalok helyben tartása, helyi tudástőke növelése)
- 4) Közösségépítés és -megtartás, építve az 1.3 intézkedésben kialakított módszertanra és mentorhálózatra
- 5) A környezeti fenntarthatósági szempontoknak való megfelelés (kizárólag ESZA fejlesztés)

Az EFOP 1.7 intézkedésre tervezett pályázatunk mind az öt felzárkózási célt meg fogja célozni, hiszen mindegyik fontos a térség felzárkózása, felzárkóztatása érdekében!

2. A HFS célját, tartalmát és eredményeit alapvetően befolyásoló dokumentumok az EU-s Operatív Programok – a térség leszakadásának a megállítást, esetleges felzárkóztatását naivitás a LEADER programtól várni, a helyi szereplőket kell az országos pályázatokon való részvételre bírni, és ott minél több fejlesztési forrást lehívni, hogy a tárgyi feltételek, tőkeellátottság javuljon, a katasztrofális humán erőforrás-szerkezet és egészségi állapot javuljon, a térség gazdasági szereplői megerősödjének.

Mindamellet a HFS és az abban megvalósuló fejlesztések figyelembe veszik az Országos Területfejlesztési Tervet, a Békés Megyei Területfejlesztési Koncepcióját, a TOP-os és egyéb forrásokból, operatív programokból megvalósítható fejlesztéseket.

Korábban aktívan támogattuk a térfigyelő kamerarendszerek kiépítését, de mivel a VP-n belül lesz lehetőség közbiztonság-javító intézkedésekre, így a szűkös forrásainkat nem tudjuk erre a célra fordítani. Ugyanígy a nonprofit szervezetek és önkormányzatok is nagyobb lehetőséghez fognak jutni közösségi terek felújítására (részben VP, részben TOP-ból), így ezen intézkedést is elhagytuk a HFS-ből.

3. A Jövő Építők Turisztikai Desztinációs Menedzsment Közhasznú Egyesület a Bejárható Magyarország Programon belül kíván elsősorban részt venni, illetve térségek közötti és nemzetközi együttműködési projekteket kíván megvalósítani.

2007-2013-as támogatási időszakban egyesületünk területén térségek közötti, illetve nemzetközi együttműködési projekt vidékfejlesztési forrásból nem valósult meg, ugyanakkor a jövőben mind a kerékpáros turizmus, mind a lovas turizmus infrastrukturális, tárgyi és személyes feltételeit javítani kívánjuk!

4.4 SWOT

Erősségek	Gyengeségek
- A térség természeti adottságai kedveznek a mezőgazdasági termelésnek, erős kertészeti hagyományok vannak - Jelentős természeti és turisztikai értékek vannak jelen, potenciális kihasználásra várva - Orosháza közelsége révén a térség ipari és turisztikai szereplőinek rácsatlakozási, hálózatosodási lehetőségei.	- Elavult állapotú közlekedési hálózat - Humán erőforrás rossz állapota (aluliskálozottság, rossz egészségügyi állapot), alacsony jövedelmezőségű foglalkoztatás - Ipari-szolgáltató üzemek hiánya, feldolgozóipar alacsony szintje, magas munkanélküliség - Mezőgazdasági termékek szezonális jellegének enyhítéséhez nincs megfelelő infrastruktúra (zöldségszárító, hűtőház, konzervgyár stb.) - Vízbázis felhasználásába nincs semminemű beleszólása a helyieknek – korlátozott öntözési lehetőségként, házrepedések miatt csak negatívumként jelentkezik a vízbázis

	- Lakosság rossz jövedelmi viszonyai, vállalkozások tőkeszegénysége, forráshiányos önkormányzatok
Lehetőségek	Fenyegetések
- Mezőgazdasági termékek feldolgozási, értékesítési feltételeinek javítása - Helyi szereplők megerősítése, alkalmassá tenni őket országos pályázatokon részt venni - Kihasztnálatlan turisztikai lehetőségek (kerékpáros és lovasturizmus stb.) - Termálkincs kihasználása (geotermikus energia, gyógyfürdők)	- LEADER fejlesztési források szűkössége - Pályázatok, kifizetési kérelmek lassú elbírálási ideje - Leszakadás fokozódása - A fiatalok elvándorlása a térségből

4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása

Fejlesztési szükségletek:

- remek mezőgazdasági adottságok kihasználása, élelmiszeripari feldolgozás fokozása, az alacsony foglalkoztatási szint csökkentése: a térségben működő kertészeti és állattartó őstermelők/egyéni vállalkozók támogatása, annak érdekében, hogy az országos fejlesztési programokon el tudjanak indulni (elsősorban VP országos pályázatok, kismértékben LEADER)
- vízbázis védelmével összefüggésben a vízkitermelési hátrányok csökkentése/kompenzálása (repedező házak, szigorúbb előírások, magasabb lakossági csatornázási díjak stb.), a térségi szereplők alkalmazkodóképességének a növelése a fokozott előírásokhoz, a térségi csatornázottság növelése (VP pályázatokon részvétel)
- határon átnyúló együttműködési projektek generálása akár a HACS, akár a térségi szereplők bevonásával (elsősorban Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program)
- országos és települési úthálózat felújítása –elsősorban KÖZOP támogatással)
- fiatalok iskolaelhagyásának a csökkentése, felnőttképzési programok indítása, egészségmegőrzés támogatása, munkahelyi körülmények javítása, fiatalok helyben tartásához ösztöndíj-programok és letelepedési támogatás indítása (elsősorban EFOP fejlesztések, kismértékben LEADER)
- ipari parkok létesítése, feldolgozóipari és szolgáltató szektor beruházásainak a támogatása (elsősorban TOP és GINOP), a helyi szereplők megerősítése (LEADER)

5. Horizontális célok

5.1 Esélyegyenlőség

A kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet alapján az orosházi járás a komplex mutató alapján a 89. helyet foglalja el, így kedvezményezett járásnak minősül (olyan járás, amelyeknek komplex mutatója kisebb, mint az összes járás komplex mutatójának átlaga).

Mezőhegyes a mezőkovácsházi járásban található, amely a komplex mutató alapján a 18. legrosszabb helyzetű járás, így komplex programmal fejlesztendő járások közé tartozik.

	A	B	C	D
1	Megye	Település	Társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések	Jelentős munkanélküliséggel sújtott települések
244		Pusztaföldvár	1	0

Mivel tehát Akciócsoportunk Mezőhegyes révén érintett a fokozottan veszélyeztetett társadalmi kirekesztettség és az újratermelődő szegénység problémája miatt, esélyegyenlőségi célcsoportokat határoztunk meg:

- nagycsaládos egyesületek
- mozgáskorlátozottak egyesülete
- nyugdíjas egyesületek
- egyházi képviselők

Ezen célcsoportok elérése érdekében a HFS tervezésekor külön fórumot is szerveztünk, ahol ezen célcsoport igényeit igyekeztünk felmérni.

A HFS-ben több olyan intézkedés is van, amelyen ezen célcsoportok képviselői el tudnak indulni pályázóként, és támogatást tudnak igényelni tevékenységükre, az egyik intézkedés kifejezetten a példamutató társadalmi tevékenységek ösztönzését támogatja.

A projektek előzetes bírálatát végző Helyi Bíráló Bizottságban is képviseltetik magukat az érintett célcsoport tagjai.

Magában az egyesület tagságában is megtalálható ezen célcsoportok képviselői, így a HFS-re és annak elfogadására közvetlen ráhatásuk is biztosított.

5.2 Fenntarthatóság

A környezeti fenntarthatósághoz a HFS intézkedései közvetett módon járulnak hozzá. A beruházások során lehetővé tesszük megújuló energiát hasznosító technológiák alkalmazását, új energiahatékonyabb gépek/berendezések vásárlását, támogatjuk új kertészeti fóliák létesítését, amelyek a klímaváltozás miatti változékony időjárás negatív hatásaitól védi a gazdákat (fagykárok,

jégverés, aszály ellen is védelmet nyújt), támogatjuk a vízfelhasználást csökkentő berendezések vásárlását is.

A mikrovállalkozások számára lehetővé tesszük a nyílászárók eszközbeszerzéseként történő cseréjét, így a felhasznált energiát is csökkenthetik.

6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása

A stratégiánk integrált szemléletű, első lépésként felmértük a többi operatív programot, illetve a VP egyéb intézkedéseit, hogy azokhoz illeszkedve, azokat kiegészítve komplementer hatást érhexünk el, a többi operatív programmal együtt integrált szemléletű vidékfejlesztés valósulhasson meg.

A HFS elsősorban szerkezetében és logikájában tekinthető innovatívnak. Néhány nagyobb projekt megvalósítása helyett magvető támogatásként rengeteg kicsi helyi szereplőt támogatunk (és erősítünk meg). A támogatás felhasználása sem egyes projektenként mérhető, hanem maga a LEADER, mint program fog olyan eredményeket elérni, amelyek számottevőek.

A támogatás felhasználása mellett innovatívnak tekinthető, hogy a munkaszervezetre, mint a helyi közösség motorjára tekint. Az ország egyik legszegényebb részén sikerült komoly vállalkozói eredményeket elérni, partnerséget és bizalmat építeni mind a vállalkozói, mind az önkormányzati, mind a civil szektor szereplői képviselőiben. A jövőben is –üzleti alapra helyezve- fogjuk a helyi szereplőket segíteni, projekteket generálunk, menedzselünk és valósítunk meg, nem feledve alapküldetésünket, a LEADER program ingyenes, széleskörű és szakszerű megvalósítását!

7. A stratégia beavatkozási logikája

7.1 A stratégia jövőképe

A stratégia jövőképe, hogy lassítjuk a térség lemaradását, EU-s források bevonásával a meglévő adottságokra építkezve erősítjük a gazdasági potenciált, a hátrányos társadalmi folyamatokat megállítjuk, egy élhető térséggé változtatjuk a Jövő Építők Turisztikai Desztinációs Menedzsment Közhasznú Egyesület területét!

7.2 A stratégia célhierarchiája

Jövőkép

lassítjuk a térség lemaradását, EU-s források bevonásával a meglévő adottságokra építkezve erősítjük a gazdasági potenciált, a hátrányos társadalmi folyamatokat megállítjuk, egy élhető térséggé változtatjuk a Jövő Építők Turisztikai Desztinációs Menedzsment Közhasznú Egyesület területét

	Átfogó cél(ok)
1.	Gazdasági potenciál erősítése
2.	Negatív társadalmi folyamatok megtörése

Sz.	Specifikus célok	Eredménymutatók megnevezése	Célértékek	
1.	Meglévő gazdasági szereplők erősítése, termelési volumen növelése, hozzáadott-érték növelése	Helyi gazdasági szereplők számára növekedési potenciál biztosítása	330 db	
2.	Hátrányos helyzetű célcsoportokat segítő szervezetek támogatása	Helyi társadalmi szereplők számára növekedési potenciál biztosítása	108 db	
3.	Együttműködések és projektek generálása, megvalósítása	Együttműködési és egyéb saját pályázati projektek	3 db	

	Intézkedések (beavatkozási területek)	Melyik specifikus cél(ok)hoz járul hozzá ²					
		1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Háztáji kertészetek, állattartók támogatása	x		x			
2.	Helyi nem mezőgazdasági termékek előállításának támogatása, hozzáadott érték növelése, innováció támogatása	x		x			
3.	Helyi szükségleteket kielégítő vállalkozások támogatása, a szolgáltatásihiányok megelőzése érdekében	x		x			
4.	Civil szervezetek, önkormányzatok kísértékű beruházásainak a támogatása		x	x			
5.	Példamutató társadalmi tevékenységek támogatása		x	x			
6.	Kisléptékű turisztika fejlesztések	x		x			

8. Cselekvési terv

8.1 Az intézkedések leírása

	Intézkedések (beavatkozási területek)	Melyik specifikus cél(ok)hoz járul hozzá ³					
		allokált forrás (m FT)	Tervezett nyertesek száma vállalkozói szektor	Tervezett nyertesek száma önkormányzati szektor	Tervezett nyertesek száma civil szektor	Tervezett nyertesek száma összesen	A támogatott projektek által létrehozott új munkahelyek száma
1.	Háztáji kertészetek, állattartók támogatása	60	120			120	0
2.	Helyi nem mezőgazdasági termékek előállításának támogatása, hozzáadott	80	30			30	0

² Egy intézkedés több célhoz is hozzájárulhat. Jelölje X-szel!

³ Egy intézkedés több célhoz is hozzájárulhat. Jelölje X-szel!

	érték növelése, innováció támogatása						
3.	Helyi szükségleteket kielégítő vállalkozások támogatása, a szolgáltatáshiányok megelőzése érdekében	40	140			140	0
4.	Civil szervezetek, önkormányzatok kísértékű beruházásainak a támogatása	20		9	61	70	0
5.	Példamutató társadalmi tevékenységek támogatása	40			20	20	0
6.	Kisléptékű turisztika fejlesztések	69,4	20	10	8	38	0
	Összesen	309,4	310	19	89	418	0

Intézkedés megnevezése: Háztáji kertészetek, állattartók támogatása

Specifikus cél

Indoklás/alátámasztás: A térségben számos őstermelő foglalkozik állattartással, kertészettel, jellemzően másodállásban. Ezen tevékenységek alkalmasak a saját jövedelem kiegészítésére- mely jövedelmek tipikusan a legalacsonyabbak országos összevetésben. A kertészeti, állattartó tevékenység tipikusan élőmunka-igényes, a gazda mellett alkalmi munkavállalókra is igényt tart, mely a helyi (munkanélküli, alacsonyan kvalifikált) lakosság számára is jövedelemszerzési lehetőséget biztosít.

Ezen munkaalapú tevékenység támogatása hozzájárul az egyéni jövedelemtermelő képesség növeléséhez, a térség kertészeti/mezőgazdasági specifikációjához, lehetővé teszi, hogy olyan árutömeg kerüljön előállításra, amely az értékesítést lehetővé teszi. A megélhetés biztosításával hozzájárul, hogy a térség lakossága megmaradjon. Maguk a termelők fenntartási kötelezettséget vállalnak, így öt évre biztosított, hogy a termelő tevékenységük megmarad. A megtermelt jövedelmüket helyben költik el, így a helyi vállalkozások is jövedelemhez tudnak jutni. A helyi vállalkozások megmaradásával nem jelentkeznek újabb és újabb hiányszolgáltatások, és így nem fognak a nagyobb településekre átjárni a helyi lakosok, erősebben kötődnek lakóhelyükhöz. A belterületi ingatlanok kertészeti beművelésével, a helyi jövedelemszint növekedésével hosszú távon csökken az önkormányzat hatósági feladata (műveletlen porták parlagfű-mentesítése, szociális célú tüzelő, lakhatási támogatás, közmunka-program koordinálás), növekedik a bevétele (600e Ft feletti árbevétel elérése esetén helyi iparűzési adó fizetése).

A 2013-as pályázat meghirdetése alapján a kertészeti és állattartó őstermelőknek nagyon tetszik ez a támogatási forma, sokak számára impulzus volt a gazdálkodási tevékenység fenntartásához. Olyan réteg tudott így támogatáshoz jutni, akik minden más támogatási rendszerből ki vannak szorulva, holott értékes és értékteremtő tevékenységet folytatnak! Az intézkedés javította a családok jövedelemtermelő képességét, sokan olyanok vették igénybe a támogatást, akik főállás mellett jövedelem kiegészítési céllal foglalkoznak kertészeti termeléssel. A fejlesztési program plusz hozadéka, hogy a források jelentős részét helyi vállalkozásoknál használták fel, így közvetett módon is hozzájárult a gazdaságfejlesztési célokhoz.

Támogatható tevékenységek

Mezőgazdasági termelők gazdálkodási tevékenységgel kapcsolatos eszközbeszerzése támogatható, tipikusan:

- kertészeti kisgépek (rotációs kapa, szivattyú, permetező stb.)
- kertészeti fóliasátorral kapcsolatos eszközbeszerzések, melyek legkésőbb a kifizetési kérelem benyújtásáig beépítésre kerülnek (vasváz, járható fólia fedésre szolgáló fólia, fátolyfólia). Amennyiben a projekt összköltségének minimum 75%-a új fólia létesítését célozza, NEM szükséges 2015 évi kertészeti árbevétel igazolása.
- Gyümölcs telepítéshez kapcsolódó szaporítóanyag beszerzés (facsemete). Amennyiben a projekt összköltségének minimum 75%-a új gyümölcsös létesítését célozza, NEM szükséges 2015 évi kertészeti árbevétel igazolása.
- állattartáshoz vagy takarmány előállításához kapcsolódó eszközök (pl itatók, etetők, darálók, kaptár, nyúlketrec, erőgépek takarmányozás célját szolgáló adapterei)
- logisztikai feladatokat ellátó eszközök beszerzése (pl utánfutó, kézi raklapemelő stb.)
- karbantartó eszközök (magasnyomású mosó, kompresszor, aggregátor, hegesztő stb.)
- maximum 25LE (18,5 kW) teljesítményű új vagy használt (maximum 5 éves) erőgép
- informatikai eszközök (tipikusan laptop, asztali számítógép, tablet, asztali nyomtató, hálózati nyomtató, operációs rendszer stb.) beszerzése csak korlátozott mértékben támogatható (maximum a beruházás elszámolható összköltségének 20%-áig, maximum 100 000 Ft erejéig elszámolhatóak). Mobiltelefon és okostelefon beszerzése nem elszámolható!
- Eszközvásárlásként egyaránt támogatható 100 000 Ft egyedi érték alatti eszközök vásárlása és 100 000 Ft egyedi érték feletti eszközök vásárlása
- kizárólag éven túli használatú eszközök beszerzése támogatható, így nem-merev falú csöpögtetőcső, talajtakaró fólia, sorköztakaró fólia beszerzése NEM támogatható!

Kiegészítő jelleg/lehatárolás:

A támogatást leginkább a VP kertészetkorszerűsítési és ültetvénytelepítési programjától kell elkülöníteni. Jelen pályázati projekt csak akkor támogatható, ha a felújításba/korszerűsítésben érintett/ létrehozandó kertészeti fólia/ üvegház nem éri el az 1000 m² alapterületet, illetve új gyümölcsös esetén maximum 5000 m² telepítése támogatott.

Jogosultak köre:

Azon mezőgazdasági termelő (őstermelő magánszemély; egyéni vállalkozó, akinek árbevételének több, mint 50%-a mezőgazdasági tevékenységből származik; mezőgazdasági termelést folytató települési önkormányzat), aki a Jövő Építők TDM Egyesület területén 2016. Július 1.-én állandó lakhellyel/székhellyel rendelkezik, és hitelt érdemlően igazolni tudja, hogy 2015 évben kertészeti/ állattartó tevékenységet folytatott, és arról bevétele származott (elfogadható tipikusan 2015 évi teljesítésű felvásárlási jegy, nyugta, számla, jégverés vagy egyéb vis maior esemény miatti biztosítási káresemény jegyzőkönyv). Elfogadható igazolásként, aki 2016 évi területalapú támogatási kérelemmel vagy állattóléti támogatási kérelemmel igazolja a kertészeti /állattartó tevékenységet.

Kiválasztási kritériumok/alapelvek

Minden, a támogatási feltételeknek megfelelő pályázat az elektronikus felületre történő benyújtási sorrendben támogatható, a rendelkezésre álló keretösszeg erejéig. Nem nyújthat be pályázatot, akinek jelen intézkedésre folyamatban lévő pályázata van (záró kifizetés teljesítése).

A pályázat csak a Helyi Bíráló Bizottság támogató nyilatkozatával nyújtható be.

Egy projekt adatlap benyújtását követően a HBB ülésen a projekt adatlapot elbírálják. Amennyiben a HFS céljainak és az intézkedésnek megfelelő, illeszkedik annak elv – és szabályrendszeréhez, költséghatékony a projekt, a HBB támogató nyilatkozatot állít ki. A HBB-nek joga van a támogató nyilatkozat kiállítását megtagadni, és a projektet átdolgozásra javasolni.

A projekt adatlap adattartama megegyezik a későbbi pályázati adatlap tartalmával, és csatolni kell hozzá minden, a pályázathoz csatolandó dokumentumot.

Tervezett forrás

Támogatási keretösszeg: 70 000 000 Ft

Támogatási intenzitás: a beruházás elszámolható költségeinek a 60%-a (de maximum 500 000 Ft)

Projektméret: Egy projektben igényelt támogatás minimum 200 000 Ft, maximum 500 000 Ft

Támogatás módja: hagyományos

Megvalósítás tervezett intervalluma: 2016.09.01-2017.12.31

Kimeneti indikátorok:

Nyertes pályázatok száma: 150 db (vállalkozó szféra)

Intézkedés megnevezése: Helyi nem mezőgazdasági termékek előállításának támogatása, hozzáadott érték növelése, innováció támogatása

Specifikus cél**Indoklás/alátámasztás**

A térségünkben jellemző, hogy vannak olyan helyi feldolgozóipari tevékenységet, szolgáltatást végző vállalkozások, amelyek szeretnének a fejlődés egy következő lépcsőjére lépni, de az országos, korábbi GVOP, GOP, majd GINOP pályázatain nem tudnak elindulni. Fejlesztési igényeik nem érik el azt a minimum támogatási szintet, amely ezen pályázatoknál meg van határozva.

Az innovációs tevékenységet folytatni kívánó szervezetek, vállalkozások sem tudnak a GINOP forrásokhoz hozzájutni, mivel nem érik el azt a beruházási értéket, amellyel a pályázaton indulni

tudnának. Egy kisebb fejlesztés végrehajtását követően alkalmuk és lehetőségük lesz fejlődni, a GINOP pályázatain részt venni.

Támogatható tevékenységek

Nem mezőgazdasági termelőnek minősülő mikro- és kisvállalkozások (beleértve egyéni vállalkozásokat) beruházásai támogatható, tipikusan:

- építési tevékenység (meglévő telephely fejlesztése, felújítása, korszerűsítése, energetikai korszerűsítése, telephelyen térburkolat létesítése, kerítés építése)
- eszközbeszerzések (Eszközvásárlásként támogatható 100 000 Ft egyedi érték alatti eszközök vásárlása, 100 000 Ft egyedi érték feletti eszközök vásárlása és épületgépészeti beszerzés (kazán, napelem- és napkollektor-rendszer), homlokzati képet nem változtató nyílászáró cseréje, vagyonvédelmi rendszer kiépítése, használati térelemek (beleértve a kihelyezett pad-asztalt, szemetest, mobil tárolót, árnyékolót is) beszerzése is, amennyiben munka- és beépítési költséget nem tartalmaz. Nyílászáró csere kizárólag a vállalkozás tevékenységéhez közvetlenül használt helyiségeket érintheti és ezt a projekt adatlapban kétséget kizáróan alá kell támasztani (fotódokumentáció, bejelölt alaprajz).
- részvétel saját termék megjelenítése céljából hazai és/vagy nemzetközi vásárokon: csak korlátozott mértékben támogatható (maximum (maximum 300 000 Ft erejéig elszámolható)
- új, egyedi terméket célzó innovatív projekt esetén a termékbe beépítésre kerülő anyagköltség elszámolható, maximum 2m Ft elszámolható értékben.
- logisztikai feladatokat ellátó eszközök beszerzése (pl utánfutó, kézi raklapemelő, mobil tároló stb.)
- informatikai eszközök (tipikusan laptop, asztali számítógép, tablet, asztali nyomtató, hálózati nyomtató, operációs rendszer stb.) beszerzése csak korlátozott mértékben támogatható (maximum a beruházás elszámolható összköltségének 50%-áig, maximum 250 000 Ft erejéig elszámolhatóak). Mobiltelefon és okostelefon beszerzése nem elszámolható!
- A vállalkozás működéséhez vagy fejlesztéséhez kapcsolódó szoftverek (pl tervezőprogram, grafikai program, költségvetés-készítő program stb.) beszerzése/licenszdíja is támogatható, maximum a projekt összköltségének 70%-áig.

Kiegészítő jelleg/lehatárolás

A pályázat elkülönül a GINOP innovációs felhívásaitól, mert kisebb projekteket támogat (a GINOP esetén a minimum igényelhető támogatás 5m Ft), illetve jelen pályázatban nem kikötés a feldolgozóipari tevékenység végzése. A pályázat elkülönül a VP mezőgazdasági értéknövelési pályázattól, mert nem támogatja mezőgazdasági termelők pályázatát, illetve ANNEX1 végtermékek előállítását.

Jogosultak köre

Azon mikro és kisvállalkozás (egyéni vállalkozókat is beleértve), aki a Jövő Építők TDM Egyesület területén 2016. július 1.-én székhellyel/telephellyel rendelkezett, és fő tevékenysége gyártáshoz, feldolgozóiparhoz vagy szolgáltatások nyújtásához kapcsolódik. Kereskedelmi tevékenység fejlesztése nem támogatható.

Kiválasztási kritériumok/alapelvek

Minden, a támogatási feltételeknek megfelelő pályázat az elektronikus felületre történő benyújtási sorrendben támogatható, a rendelkezésre álló keretösszeg erejéig. Nem nyújthat be pályázatot, akinek jelen intézkedésre folyamatban lévő pályázata van (záró kifizetés teljesítése).

A pályázat csak a Helyi Bíráló Bizottság támogató nyilatkozatával benyújtható.

Egy projekt adatlap benyújtását követően a HBB ülésen a projekt adatlapot elbírálják. Amennyiben a HFS céljainak és az intézkedésnek megfelelő, illeszkedik annak elv – és szabályrendszeréhez, költséghatékony a projekt, a HBB támogató nyilatkozatot állít ki. A HBB-nek joga van a támogató nyilatkozat kiállítását megtagadni, és a projektet átdolgozásra javasolni.

A projekt adatlap adattartama megegyezik a későbbi pályázati adatlap tartalmával, és csatolni kell hozzá minden, a pályázathoz csatolandó dokumentumot.

tervezett forrás

Támogatási keretösszeg: 80 000 000 Ft

Támogatási intenzitás: a beruházás elszámolható költségeinek a 60%-a (de maximum 3 000 000 Ft)

Projektméret: Egy projektben igényelt támogatás minimum 500 000 Ft, maximum 3 000 000 Ft

Támogatás módja: hagyományos

Megvalósítás tervezett intervalluma: 2016.09.01-2017.12.31

Kimeneti indikátorok:

Nyertes pályázatok száma: 30 db (vállalkozó szféra)

Intézkedés megnevezése: Helyi szükségleteket kielégítő vállalkozások támogatása, a szolgáltatáshiányok megelőzése érdekében

Specifikus cél

Indoklás/alátámasztás

A térségünkben az országos összevetésben is alacsony a vállalkozói aktivitás, a beruházások összértéke. Új nagyberuházók/külföldi tőke érkezésének a valószínűsége erősen konvergál a 0-hoz, mivel az itt végrehajtott beruházások forgalmi értéke – a térség hitelintézeti besorolása miatt- azonnal közel felére lecsökken.

A térségben az elért jövedelmek is az országos és megyei átlag alatt vannak, így a vállalkozások azzal is szembesülnek, hogy a fizetőképes kereslet alacsony szintű – ráadásul hosszú távon a fogyására kell felkészülni.

Ebben a nem túl csábító és befektetésbarát környezetben nem csoda, hogy a vállalkozások indítása alacsony szintű, a vállalkozások is ódzkodnak a fejlesztések végrehajtásától. A megszűnő vállalkozások által nyújtott szolgáltatások nyújtására nem lépnek új piaci szereplők, a településeken így egyre több szolgáltatás elérhetetlen. A szolgáltatások igénybe vételéhez a nagyobb településekre utaznak el/be, és ha már ott vannak, helyben szokásos beszerzésüket is elintézik, pénzüket így más térségben hagyják, tovább csökkentve a fizetőképes keresletet. Ez a folyamat ráadásul öngerjesztő (egyre kisebb kereslet – egyre kevesebb vállalkozás- egyre több ok miatt kell elmenni nagyvárosba- még kisebb fizetőképes kereslet)!

Ezen gazdasági realitás mellett indokolt a már itt működő, itt beruházást végrehajtott vállalkozások erősítése, a helyi szolgáltatási színvonal megtartása érdekében.

Támogatható tevékenységek

Mikro- és kisvállalkozás (beleértve egyéni vállalkozásokat) vagy települési önkormányzat gazdálkodási tevékenység nyújtásával kapcsolatos beruházása támogatható, tipikusan:

- eszközbeszerzések (Eszközvásárlásként támogatható 100 000 Ft egyedi érték alatti eszközök vásárlása, 100 000 Ft egyedi érték feletti eszközök vásárlása és épületgépészeti beszerzés (kazán, napkollektor-rendszer), homlokzati képet nem változtató nyílászáró cseréje, vagyonvédelmi rendszer kiépítése, használati térelemek (beleértve a kihelyezett pad-asztalt, szemetest, mobil tárolót, árnyékolót is) beszerzése is, amennyiben munka- és beépítési költséget nem tartalmaz)
- logisztikai feladatokat ellátó eszközök beszerzése (pl utánfutó, béka, mobil tároló stb.)
- informatikai eszközök (tipikusan laptop, asztali számítógép, tablet, asztali nyomtató, hálózati nyomtató, operációs rendszer stb.) beszerzése csak korlátozott mértékben támogatható (maximum a beruházás elszámolható összköltségének 50%-áig, maximum 250 000 Ft erejéig elszámolhatóak). Mobiltelefon és okostelefon beszerzése nem elszámolható!
- A vállalkozás működéséhez vagy fejlesztéséhez kapcsolódó szoftverek (pl tervezőprogram, grafikai program, költségvetés-készítő program stb.) beszerzése/licenszdíja is támogatható, maximum a projekt összköltségének 70%-áig.

Kiegészítő jelleg/lehatárolás

A pályázati program elkülönül a GINOP minden pályázatától, mert a maximális projektméret sokkal kisebb, mint a GINOP minimum projektmérete (5m Ft).

A pályázat elkülönül a VP gazdasági diverzifikációs programjától is, mert nem induló vállalkozásokat támogat, hanem meglévő vállalkozások fejlesztéseit támogatja.

Jogosultak köre

Azon mikro és kisvállalkozás (egyéni vállalkozókat is beleértve), települési önkormányzat, aki a Jövő Építők TDM Egyesület területén 2016. július 1.-én székhellyel/telephellyel rendelkezett.

Kiválasztási kritériumok/alapelvek

Minden, a támogatási feltételeknek megfelelő pályázat az elektronikus felületre történő benyújtási sorrendben támogatható, a rendelkezésre álló keretösszeg erejéig. Nem nyújthat be pályázatot, akinek jelen intézkedésre folyamatban lévő pályázata van (záró kifizetés teljesítése).

A pályázat csak a Helyi Bíráló Bizottság támogató nyilatkozatával nyújtható be.

Egy projekt adatlap benyújtását követően a HBB ülésen a projekt adatlapot elbírálják. Amennyiben a HFS céljainak és az intézkedésnek megfelelő, illeszkedik annak elv – és szabályrendszeréhez, költséghatékony a projekt, a HBB támogató nyilatkozatot állít ki. A HBB-nek joga van a támogató nyilatkozat kiállítását megtagadni, és a projektet átdolgozásra javasolni.

A projekt adatlap adattartama megegyezik a későbbi pályázati adatlap tartalmával, és csatolni kell hozzá minden, a pályázathoz csatolandó dokumentumot.

tervezett forrás

Támogatási keretösszeg: 40 000 000 Ft

Támogatási intenzitás: a beruházás elszámolható költségeinek a 60%-a (de maximum 300 000 Ft)

Projektméret: Egy projektben igényelt támogatás minimum 200 000 Ft, maximum 300 000 Ft

Támogatás módja: hagyományos

Megvalósítás tervezett intervalluma: 2016.09.01-2017.12.31

Kimeneti indikátorok:

Nyertes pályázatok száma: 140 db (vállalkozó szféra)

Intézkedés megnevezése: Civil szervezetek, önkormányzatok kísértékű beruházásainak a támogatása

Specifikus cél

Indoklás/alátámasztás

Az Akciócsoport területén számos civil szervezet működik, melyek tipikusan helyi társadalmi problémákra kínálnak megoldási javaslatot, az elnökök és a tagság önkéntes és önzetlen munkájára támaszkodva.

Ezen szervezetek a munkájukhoz nem kapnak segítséget, a NEA pályázatain alacsony nyerési eséllyel tudnak csak indulni, sok esetben nem is élnek meg a NEA pályázatokon részvételhez szükséges két éves működést, mert munkájuk ellehetetlenül, a számos adminisztratív előírásnak támogatás hiányában nem tudnak megfelelni.

A munkájuk támogatásához, elismeréséhez van szükség olyan intézkedés meghirdetésére, amelyből a munkájuk végzéséhez szükséges eszközöket meg tudják vásárolni, és azt a tevékenységük folytatásához fel tudják használni.

Az intézkedés választ ad a helyi identitástudat megtartására is. A helyi rendezvények a lakosság körében nagyon népszerűek, gyakran az egyetlen helyi szórakozási lehetőséget nyújtja egész évben. Ezen rendezvények megszervezésének a költségeit a HFS-ből nem tudjuk és akarjuk támogatni (a korábbi LEADER kiírások tapasztalatai alapján), inkább az önkormányzatoknak biztosítunk lehetőséget arra, hogy rendezvényszervezéshez szükséges eszközeiket megvásárolják, így rendezvények eszközberleti díjain tudjanak spórolni.

Támogatható tevékenységek

Civil szervezetek beruházásai támogatható, tipikusan:

- eszközbeszerzések (Eszközvásárlásként támogatható 100 000 Ft egyedi érték alatti eszközök vásárlása, 100 000 Ft egyedi érték feletti eszközök vásárlása és vagyonvédelmi rendszer kiépítése, használati térelemek (beleértve a kihelyezett pad-asztalt, szemetest, mobil tárolót, árnyékolót is) beszerzése is, amennyiben munka- és beépítési költséget nem tartalmaz)
- informatikai eszközök (tipikusan laptop, asztali számítógép, tablet, asztali nyomtató, hálózati nyomtató, operációs rendszer stb.) beszerzése csak korlátozott mértékben támogatható (maximum a beruházás elszámolható összköltségének 20%-áig, maximum 100 000 Ft erejéig elszámolhatóak). Mobiltelefon és okostelefon beszerzése nem elszámolható!
- települési önkormányzatok számára kizárólag rendezvényszervezési eszközök (pad-asztal garnitúra, hangosítási és fénytechnikai eszközök, rendezvénysátrak vásárlása) elszámolhatóak

Kiegészítő jelleg/lehatárolás

Más Operatív Programoktól a pályázat elkülönül projektmérete miatt.

Jogosultak köre

Azon non-profit szervezetek (non-profit gazdasági társaságokat és szociális szervezeteket is beleértve) , illetve települési és nemzetiségi önkormányzatok, amely a Jövő Építők TDM Egyesület területén 2016. július 1.-én **székhellyel** rendelkezett.

Kiválasztási kritériumok/alapelvek

Minden, a támogatási feltételeknek megfelelő pályázat az elektronikus felületre történő benyújtási sorrendben támogatható, a rendelkezésre álló keretösszeg erejéig. Nem nyújthat be pályázatot, akinek jelen intézkedésre folyamatban lévő pályázata van (záró kifizetés teljesítése).

A pályázat csak a Helyi Bíráló Bizottság támogató nyilatkozatával nyújtható be.

Egy projekt adatlap benyújtását követően a HBB ülésen a projekt adatlapot elbírálják. Amennyiben a HFS céljainak és az intézkedésnek megfelelő, illeszkedik annak elv – és szabályrendszeréhez, költséghatékony a projekt, a HBB támogató nyilatkozatot állít ki. A HBB-nek joga van a támogató nyilatkozat kiállítását megtagadni, és a projektet átdolgozásra javasolja.

A projekt adatlap adattartama megegyezik a későbbi pályázati adatlap tartalmával, és csatolni kell hozzá minden, a pályázathoz csatolandó dokumentumot.

tervezett forrás

Támogatási keretösszeg: 20 000 000 Ft

Támogatási intenzitás: civil szervezet és önkormányzatok által kedvezményezett eljárásban megvalósítandó beruházás esetén a beruházás elszámolható költségeinek a 85%-a (de maximum 300 000 Ft), civil szervezet és önkormányzatok által komplex programmal megvalósítandó beruházás esetén a beruházás elszámolható költségeinek a 90%-a (de maximum 300 000 Ft)

Projektméret: Egy projektben igényelt támogatás minimum 200 000 Ft, maximum 300 000 Ft

Támogatás módja: hagyományos

Megvalósítás tervezett intervalluma: 2016.09.01-2017.12.31

Kimeneti indikátorok:

Nyertes pályázatok száma: 61 db (civil szféra), 9 db (önkormányzat)

Intézkedés megnevezése: Példamutató társadalmi tevékenységek támogatása

Specifikus cél

Indoklás/alátámasztás

A térségünkben számos társadalmi (elszegényedés, népességfogyás, elöregedés, elvándorlás stb.) és egészségügyi probléma (magas vérnyomás, érrendszeri megbetegedések, keringési zavarok stb.) kritikus szintre ért el, ezen problémák egy része csak civil szervezetek bevonásával oldható meg – a korábbi három évtizedben bebizonyosodott, hogy közigazgatási - intézményi keretek között ezen problémák nem enyhíthetők.

A kevés meglévő munkahelyen a munkavállalók nincsenek megfelelő pozícióban ahhoz, hogy kérjék az ergonomikus munkakörülmények biztosítását, a munkahelyi egészségmegőrzés és mozgás népszerűsítése még csak gyerekcipőben sem jár. A közoktatási intézményekben, közigazgatási szervezeteknél is az alulfinanszírozás jellemző, így ezen szempontok ott is háttérbe szorulnak – holott a legtöbben az államigazgatásban dolgoznak!

Az egészséges életmód népszerűsítése, a gyermekek sportolási lehetőségének a biztosítása, megfelelő munkakörülmények biztosítása, mindennapi testmozgás biztosítása így egy fontos helyi társadalmi érdek!

Ugyanilyen jelentőségű a térségben a környezetvédelmi szempontok érvényesülésének a biztosítása, így környezetvédelmi akciók, tevékenységek szervezése, biztosítása, ehhez kapcsolatos szemléletformálás támogatása!

Támogatható tevékenységek

- eszközbeszerzések (Eszközvásárlásként támogatható 100 000 Ft egyedi érték alatti eszközök vásárlása, 100 000 Ft egyedi érték feletti eszközök vásárlása, használati térelemek (beleértve a kihelyezett pad-asztalt, szemetest, mobil tárolót, árnyékolót is) beszerzése is, amennyiben munka- és beépítési költség nem tartalmaz)
- informatikai eszközök (tipikusan laptop, asztali számítógép, tablet, asztali nyomtató, hálózati nyomtató stb.) beszerzése csak korlátozott mértékben támogatható (maximum a beruházás elszámolható összköltségének 20%-áig, maximum 100 000 Ft erejéig elszámolhatóak). Mobiltelefon és okostelefon beszerzése nem elszámolható!
- kiadványok megjelentetésével kapcsolatos nyomdai és grafikai díjak korlátozott mértékben (maximum 200 000 Ft erejéig) elszámolható.

Kiegészítő jelleg/lehatárolás

Építési tevékenység nem támogatható, mivel a VP nem állami/ önkormányzati feladatot ellátó épületek energetikai korszerűsítése pályázattól nem biztosított az elkülönítés.

Jogosultak

Azon non-profit szervezetek (kizárólag egyesület, alapítvány és közalapítvány), amely a Jövő Építők TDM Egyesület területén 2016. július 1.-én **székhellyel** rendelkezett.

Kiválasztási kritériumok/alapelvek

Minden, a támogatási feltételeknek megfelelő pályázat az elektronikus felületre történő benyújtási sorrendben támogatható, a rendelkezésre álló keretösszeg erejéig. Nem nyújthat be pályázatot, akinek jelen intézkedésre folyamatban lévő pályázata van (záró kifizetés teljesítése).

A pályázat csak a Helyi Bíráló Bizottság támogató nyilatkozatával nyújtható be.

Egy projekt adatlap benyújtását követően a HBB ülésen a projekt adatlapot elbírálják. Amennyiben a HFS céljainak és az intézkedésnek megfelelő, illeszkedik annak elv – és szabályrendszeréhez, költséghatékony a projekt, a HBB támogató nyilatkozatot állít ki. A HBB-nek joga van a támogató nyilatkozat kiállítását megtagadni, és a projektet átdolgozásra javasolni.

A projekt adatlap adattartama megegyezik a későbbi pályázati adatlap tartalmával, és csatolni kell hozzá minden, a pályázathoz csatolandó dokumentumot.

tervezett forrás

Támogatási keretösszeg: 20 000 000 Ft

Támogatási intenzitás: civil szervezet által kedvezményezett eljárásban megvalósítandó beruházás esetén a beruházás elszámolható költségeinek a 85%-a (de maximum 2 000 000 Ft), civil szervezet által komplex programmal megvalósítandó beruházás esetén a beruházás elszámolható költségeinek a 90%-a (de maximum 2 000 000 Ft)

Projektméret: Egy projektben igényelt támogatás minimum 200 000 Ft, maximum 2 000 000 Ft

Támogatás módja: hagyományos

Megvalósítás tervezett intervalluma: 2016.09.01-2017.12.31

Kimeneti indikátorok:

Nyertes pályázatok száma: 20 db (civil szféra)

Intézkedés megnevezése: Kisléptékű turisztika fejlesztések

Specifikus cél

Indoklás/alátámasztás

Térségünk egyik lehetséges kitörési pontja a turisztikai aktivitása növelése. Az adottságok kihasználása érdekében szükséges az egyéni turisztikai szereplők (mind szállásadás, mind attrakció oldaláról) megerősítése, fejlesztése.

A turisztikai kínálat megerősítése mellett szükséges annak a bemutatása, népszerűsítése is. Az egyedi szereplők megjelenései mellett a térségben működő, a témában aktív civil szervezetek igyekeznek ezen szereplőket összefogni, a térség együttes megjelenését elérni.

Támogatható tevékenységek

A térségi, helyi, természeti, gasztronómiai vagy kulturális értékek bemutatása érdekében:

- eszközbeszerzések (Eszközvásárlásként támogatható 100 000 Ft egyedi érték alatti eszközök vásárlása, 100 000 Ft egyedi érték feletti eszközök vásárlása, használati térelemek (beleértve a kihelyezett pad-asztalt, szemetest, mobil tárolót, árnyékolót is) beszerzése is, amennyiben munka- és beépítési költséget nem tartalmaz)
- építési beruházás (mikrovállalkozások számára)
- informatikai eszközök (tipikusan laptop, asztali számítógép, tablet, asztali nyomtató, hálózati nyomtató, operációs rendszer stb.) beszerzése csak korlátozott mértékben támogatható (maximum a beruházás elszámolható összköltségének 20%-áig, maximum 100 000 Ft erejéig elszámolhatóak). Mobiltelefon és okostelefon beszerzése nem elszámolható!
- kiadványok, turisztikai célú rendezvényeken való megjelenéssel kapcsolatos nyomdai és grafikai díjak korlátozott mértékben (maximum 400 000 Ft erejéig) elszámolható (szórólap, plakát, rollup stb. és ezek nyomdai, grafikai és egyéb járulékos költségei).
- turisztikai célú rendezvényeken (pl Utazás-kiállítás) a térség bemutatását biztosító megjelenés költségei (stand bérleti díja, utazási és szállásköltség (kizárólag a megjelenéssel szorosan kapcsolatba hozhatóan))

Kiegészítő jelleg/lehatárolás

A GINOP nem támogat turisztikai fejlesztéseket. A VP-ből csak mezőgazdasági tevékenység diverzifikálására van lehetőség, amely egyrészt mezőgazdasági termelőknek biztosít lehetőséget, másrészt induló vállalkozásokra biztosít lehetőséget.

Jogosultak köre

Azon nem mezőgazdasági vállalkozások, akik a pályázat kiírásakor a Jövő Építők TDM Egyesület területén 2016. július 1.-én **székhellyel** rendelkezett.

Azon non-profit szervezetek (non-profit gazdasági társaságokat és szociális szövetkezeteket is beleértve), aki a Jövő Építők TDM Egyesület területén 2016. július 1.-én **székhellyel** rendelkezett.

Települési önkormányzatok és azok társulásai.

Kiválasztási kritériumok/alapelvek

Minden, a támogatási feltételeknek megfelelő pályázat az elektronikus felületre történő benyújtási sorrendben támogatható, a rendelkezésre álló keretösszeg erejéig. Nem nyújthat be pályázatot, akinek jelen intézkedésre folyamatban lévő pályázata van (záró kifizetés teljesítése).

A pályázat csak a Helyi Bíráló Bizottság támogató nyilatkozatával nyújtható be.

Egy projekt adatlap benyújtását követően a HBB ülésen a projekt adatlapot elbírálják. Amennyiben a HFS céljainak és az intézkedésnek megfelelő, illeszkedik annak elv – és szabályrendszeréhez,

költséghatékony a projekt, a HBB támogató nyilatkozatot állít ki. A HBB-nek joga van a támogató nyilatkozat kiállítását megtagadni, és a projektet átdolgozásra javasolni.

A projekt adatlap adattartama megegyezik a későbbi pályázati adatlap tartalmával, és csatolni kell hozzá minden, a pályázathoz csatolandó dokumentumot.

tervezett forrás

Támogatási keretösszeg: 69 400 000 Ft

Támogatási intenzitás: civil szervezet és önkormányzatok által kedvezményezett eljárásban megvalósítandó beruházás esetén a beruházás elszámolható költségeinek a 85%-a (de maximum 2 000 000 Ft), civil szervezet és önkormányzatok által komplex programmal megvalósítandó beruházás esetén a beruházás elszámolható költségeinek a 90%-a (de maximum 2 000 000 Ft), mikro és kisvállalkozások esetén a beruházás elszámolható költségeinek a 60%-a (de maximum 2 000 000 Ft)

Projektméret: Egy projektben igényelt támogatás minimum 200 000 Ft, maximum 2 000 000 Ft

Támogatás módja: hagyományos

Megvalósítás tervezett intervalluma: 2016.09.01-2017.12.31

Kimeneti indikátorok:

Nyertes pályázatok száma: 20 db (vállalkozó szféra), 10 db (civil szervezet) 8 db (önkormányzat).

8.2 Együttműködések

1. Az együttműködések tervezett tématerületei:

A helyi akciócsoportunk nyitott minden, a térség erősségeihez, gyengeségeihez illeszkedő, a kölcsönös előnyök elvére épülő hazai és nemzetközi együttműködésre, különösen az alábbi tématerületeken:

Aktív turizmus (lovasturizmus, kerékpáros turizmus)

Mezőgazdasági, kertészeti innovációk (pl. vízfelhasználás csökkentés, klímaváltozáshoz alkalmazkodás)

Megújuló energiák hasznosítása

Leszakadó, hátrányos helyzetű lakossági csoportok fejlesztése

2. Specifikus cél:

Az együttműködések fő célja a térség gazdasági teljesítményének a javítása, a hátrányos helyzetű célcsoportok támogatása

3. Indoklás, alátámasztás:

Az egyesületünk is szeretne a két földrajzilag szomszédos romániai helyi akciócsoporttal, a Minis-Maderat Szőlőhegy Akciócsoporttal és az Alsó-Maros Menti Helyi Akciócsoporttal együttműködni, a HFS-ben megfogalmazott célok megvalósítása érdekében.

Térségek közötti együttműködésben is gondolkodunk, helyi partnerekkel, a Békés Megyei Önkormányzattal és egyéb szakmai szervezetekkel együtt szeretnénk vidéki térségünket felzárkóztató projekteket generálni, megvalósítani.

Kijelenthetjük, hogy komoly tapasztalataink és komoly eredményeink vannak a turisztikai együttműködési projektek révén, így mindféleképpen folytatni és elmélyíteni szeretnénk együttműködéseinket, a kapcsolati hálónkat bővíteni.

8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

1. A Jövő Építők TDM Közhasznú Egyesület 2011 március 8.-án került a Gyulai Bíróságon bejegyzésre, nevéből is fakadóan turisztikai desztinációs menedzsmenti feladatok elvégzésére lett megalakítva.

A közösségsszervezési tapasztalatok és visszajelzések, felkérések alapján 2014-ben megpályázta 9 település vonatkozásában az előzetes Helyi Akciócsoporti címet, amelyet meg is kapott. Fő tevékenységi köre jelenleg turizmusfejlesztés, melyet a vidékfejlesztés egészít ki.

2. Elnökségünk 3 tagból áll, akik képviselik az önkormányzati, civil és vállalkozói szférát egyaránt. Tagságunk jelenleg 127 tagból áll, egyik csoport részaránya sem haladja meg a 49%-ot.

Az egyesületben a korlátozás nélküli tagfelvétel biztosított, két tag ajánlásával kérvényezhető a belépés, a közgyűlésünk minden felvételi kérelmet támogatott és elfogadott.

3. A HACS felépítése a 2007-2013 között bevezetett modellt tükrözi, azaz legfőbb szerve a közgyűlés, operatív ügyekben az elnökség dönt, munkájukat a munkaszervezet segíti.

A kiírandó pályázatoknál Helyi Bíráló Bizottság felállítását tervezzük, amely az alábbi összetételben működne (egyk szféra részaránya sem emelkedhetne 40%-fölé):

- elnök
- alelnök
- közgyűlés által választott három rendes tag (ebből egy nagycsaládos egyesület és egy egyházi csoport képviselő) és négy póttag

Munkaszabályzatát - a szomszédos Kertészek Földje Akciócsoport Egyesület által meghatározott - a 2013-as HBB-re vonatkozó szabályok átvételével határozzuk meg.

A HBB előzetesen dönt a projektötletek megfelelőségéről, elsősorban formai megfelelőség és költséghatékonysági szempont alapján.

4. Egyesületünk legfőbb döntéshozó szerve a közgyűlés, kizárólagos hatáskörébe az alapszabály szerint meghatározottak tartoznak (legfontosabbak: költségvetés elfogadása, beszámoló elfogadása, HFS elfogadása)

Minden egyéb kérdésben, az egyesület operatív működésében az egyesület elnöksége dönt.

Az egyesület munkaszervezete az éves költségvetés alapján látja el feladatait, döntéshozatali szervként nem működik.

5. A pályázatok kiválasztásával és a HACS működésével kapcsolatos döntéshozatali folyamatok bemutatása a KSK rendelet 34. cikk (3) b) pontjának teljesítésével (a folyamatára segíti a megértést).

Figyelem: Az 5.) pontot a végleges HFS benyújtásához szükséges kidolgozni.

6. A helyi fejlesztési stratégia megvalósítását szolgáló humán erőforrás (képzettség, tapasztalat, készségek) bemutatása az elvégzendő feladatok tükrében.

Egyesületünk munkaszervezetét az alábbi kulcsszereplők alkotják:

- Kraller József alelnök, leendő munkaszervezet vezető (felsősokú végzettség, banki tapasztalatok, dolgozott a Széchenyi Programirodánál, 2015.01 óta LEADER munkaszervezetnél dolgozik)
- 1 fő projektmenedzser (DR Baranyiné Lantos Erika, közel egy évtizedes vidékfejlesztési pályázatiírási tapasztalat)
- 1 fő projekt koordinátor (középfokú végzettség)

Egyesületünk ezen létszám megtartását vállalkozói eredmények elérésével kívánja biztosítani.

7. Egyesületünk a működés minden tárgyi feltételével rendelkezik. Tótkomlóson biztosítják az egyesület működéséhez szükséges irodát, ahol a feladatellátáshoz rendelkezünk nagyteljesítményű hálózati nyomtató/szkenner/fénymásoló berendezés, az irodai bútorok, és egyéb kisértékű irodai berendezések (fax, iratmegsemmisítő, laminológép stb.) is rendelkezésre fognak állni.

8. Egyesületünk működését részben vállalkozói bevétellel, részben működésre tervezett támogatással biztosítjuk.

A vállalkozói bevétel tervezése során figyelembe vettük, hogy 2016 évben a VP minden kiírását meg kívánják hirdetni, illetve az egyéb OP-knál is dömping időszak várható. 2016 évben pályázatírásból, 2017-2019 időszakban projektmenedzsmenti feladatok ellátásával tudjuk a vállalkozói bevételek elérését garantálni.

8.4. Kommunikációs terv

1. Egyesületünk HFS-sel kapcsolatos kommunikációs tevékenységekor célcsoportunknak azon helyi szereplőket tekintjük, amelyek részt tudnak venni a pályázati kiírásokon.

2. Elérésükhöz számos kommunikációs csatornát igénybe fogunk venni, a korábban is alkalmazott eljárásokra építve:

- egyesületi tagok folyamatos értesítése
- egyesületünk facebook profilján a megjelenő pályázati kiírások megjelentetése
- egyesületünk honlapján a HFS-sel kapcsolatos hírek megjelentetése
- hírlevelek kiküldése tagjainknak, hírlevelünkre feliratkozóknak
- pályázati kiírások megjelenésekor fórumok szervezése az akciócsoport területén (minimum 8 db)
- pályázati kiírások megküldése tagjainknak, hírlevelünkre feliratkozóknak, falugazdászoknak, facebook profilon és honlapon is megjelentetés
- telefonos és szóbeli tájékoztatás az érdeklődők számára (minimum heti 3 telefon!)

3. Az egyesületünk a tagság és a lakosság számára átlátható módon működik. Egyesületi honlapunkon megjelentetjük aktualitásainkat, híreinket, illetve facebook profilunkat is aktivizálni fogjuk!

Egyesületünket el lehet telefonon és e-mailben is érni, az ilyen megkeresésekre is haladéktalanul válaszolunk/visszahívunk minden érintettet – törekszünk a kétoldalú kommunikációra!

4. A kommunikációval kapcsolatos feladatok és felelősségek elsősorban a munkaszervezetre hárulnak, a közgyűlési és elnökségi döntések végrehajtásáért felelős szervezetenként. A szükséges humán kapacitás rendelkezésre áll, a HFS megvalósítás egy kicsi, de fontos részlete a kommunikációs feladatok ellátása. Fő felelőse a munkaszervezet vezetője, aki a honlap, illetve a facebook oldal frissítésével kollégáit szokta megbízni. A megjelenő híreket előzetesen kontrollálja.

5. Honlapunkon és facebook oldalunkon a kommunikációs, a pályázati aktualitások megjelentetése folyamatos, ezzel is építve az irántunk való bizalmat, érdeklődést.

A kommunikációs feladatok legnagyobb része a pályázati felhívások megjelenésekor lesz, amikor a potenciális pályázókhoz kell eljuttatni a pályázati lehetőség hírét, és az annak feltételrendszerét. Ez a feladat 2016 szeptemberében várható.

6. A kommunikációs feladatok ellátása külön pénzügyi tervet nem igényel, a feladat ellátása alapvetően bérköltség jellegű, a honlap és a facebook profilunk frissítése belső munkaerőt vesz igénybe, a fórumok

megtartásához az önkormányzatok a helyszínt ingyen rendelkezésre bocsájtják, a kijárási költség a nyolc helyszínre elenyésző (főleg, hogy körtúrákat szoktunk szervezni).

8.5. Monitoring és értékelési terv

1. Az adatok forrása, a begyűjtés módja és gyakorisága

A meghatározott kimeneti indikátorunk minden esetben a nyertes pályázatok száma – könnyen mérhető, könnyen ellenőrizhető, és a HFS alaplogikájához illeszkedő mutatóként.

Az adatok forrása az integrált irányítási és ellenőrzési rendszer (IIER), amelyből reményeink szerint könnyen leszármazó és számunkra elérhető (közvetlenül vagy legalábbis az MVH-n/IH-n keresztül közvetett módon) lesz az indikátor. Gyakoriság: havonta.

2. Hogyan és milyen gyakorisággal tervezik a monitoring adatok feldolgozását és a feldolgozásból származó információ visszacsatolását a HFS megvalósításába?

A monitoring adatok feldolgozása az első kiírási időszakban a legfontosabb, a források rendelkezésre állásának ellenőrzésével párhuzamosan. A források lemerülésekor az IH-val szoros együttműködésre lesz szükség, illetve a plusz fejlesztési források igénylésére lépéseket tervezünk tenni.

3. Milyen gyakorisággal és milyen módszerrel tervezi a HACS értékelni a saját teljesítményét (pl. forrás-felhasználás, animációs tevékenység eredményei, saját szervezeti és szakmai fejlődés, fenntarthatóság, egyéb célok teljesülése stb.)?

Az egyesületünk minden évben kétszer (jellemzően december és április-május) közgyűlést tart, ahol egyrészt elfogadjuk a jövő évi költségvetést, másrészt elfogadjuk az előző évi beszámolót. Mindkét téma mellett megtárgyaljuk a működési források felhasználását, illetve beszámolunk a HVS/HFS megvalósításáról. Az elnökség és a Felügyelő Bizottság feladata is ellenőrizni a HFS megvalósulását, a működés stabilitását.

A munkaszervezet is nagy ügyfélforgalmat bonyolít le, az ügyfelezés minőségéről visszajelzéseket kapnak az elnökségi tagok, a polgármesterek is.

4. Hogyan történik a felülvizsgálatok és értékelések eredményének kommunikálása és terjesztése?

Az elnökségi, illetve közgyűlési munka eredményeként, amennyiben szükséges, határozati formában befolyásolják a munkaszervezet, az egyesület működését, a HFS megvalósítását. A költségvetés és a beszámoló elfogadásával közvetlen beleszólása van a teljes tagságnak a működésre, egyúttal biztosítva a működés átláthatóságát.

Aktívan kommunikálunk hírlevél, honlap, facebook segítségével.

9. Indikatív pénzügyi terv

A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

		Forrás: EMVA LEADER 19.2 alintézkedés						
Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen	%
1	Háztáji kertészetek, állattartók támogatása		60,0				60,0	19,39%
2	Helyi nem mezőgazdasági termékek előállításának támogatása, hozzáadott érték növelése, innováció támogatása		80,0				80,0	25,86%
3	Helyi szükségleteket kielégítő vállalkozások támogatása, a szolgáltatáshiányok megelőzése érdekében		40,0				40,0	12,93%
4	Civil szervezetek, önkormányzatok kísértékű beruházásainak a támogatása		20,0				20,0	6,46%
5	Példamutató társadalmi tevékenységek támogatása		40,0				40,0	12,93%
	Kisléptékű turisztika fejlesztések		69,4				69,4	22,43%
	Összesen		309,4				309,4	100,00%

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	Forrás: EMVA LEADER 19.4 alintézkedés								
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Összesen
Működési költségek	9,93	14,89	14,89	14,89	-	-	-	-	54,60
Animációs költségek	8,80				-	-	-	-	8,80

<i>Egyéb tervezett bevételek ⁸</i>	2,00	3,00	3,00	4,00					12,00
Összesen	20,73	17,89	17,89	18,89					75,4

8 Pl. tagdíj, önkormányzati hozzájárulás stb.

Kiegészítő információk

Mellékletek

Ábrák, térképek stb.